

Wydawanie dwa razy dziennie, o godz. 9-taj rano i o godz. 6-taj wiecz. W niedzielę i święta wroczyście raz na dzień rano

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 16; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwa nieopieczniane się podlegają opłacie pocztowej. — Korespondentów redakcja nie zwraca, sowa wysyłkę dziennie DOPLACA się 40 hal. MIESIĘCZNIE. Zmiana adresu: 40 hal. Adres Red. Ul. św. Krzyża 1. 7. Adres tel. „Głos Narodu“ Kraków. Telefon Nr. 190

GŁOS NARODU

Dziennik polityczny założony w r. 1893 przez JÓZEFA ROKIĆSKIEGO

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata w wydaniu europejskim wynosi miesięcznie w miejscu z odnośnieniem do domu 1 koronę.

Numer poranny 4 h., wieczorny 10 hal. Listy pieniężne przekazywać za prenumeratę i inseraty, franco do Administracji „Głosu Narodu“. — Prenumeratę eprócz opowiadanych w gazecie przyjmują także urząd pocztowy w obrębie monarchji i w państwie niemieckiem. Reklamować

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowym „Głosu Narodu“, róg św. Krzyża i Mikołajskiej 1. 7. Od miejsca wiersza drobnym pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy, za każdy następny raz 12 hal., układ tabelaryczny, liczbowy od wiersza 30 h. za pierwszy raz, każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz — Nekrologi (td. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmują: we Lwowie S. Sokolewski, w Warszawie H. Haase, w Wiedniu Haasestein & Vogler, M. Opalik, M. Dukea, F. Schalek, E. Brann, Kutschera & Schiert, R. Mosse, Friedl, w Berlinie P. E. Coe, w Budapeszcie J. Leopold, w Paryżu de Raczkowski 14 Cite de Trévise, John P. Jones & Cie.

Nacjonalizm i interes narodowy.

List Sienkiewicza ściągnął na znakomitego pisarza wszystkie pioruny obozów radykalnych. Najgwałtowniej i już zupełnie po ulicznikowsku wystąpił „Naprzód“, który jak zwykle przeniósł polemikę na pole osobistych grubijańskich napaści. Od pisma socjalistycznego nie należało jednak oczekiwać czego innego. Wszakże Sienkiewicz napiętnował z całą siłą przekonania niecną robotę socjalistów, która prowadzi cały kraj do ruiny, a panowanie obcej reakcji przedłuża i utrwała. Trzeba zaś nie zawodnie mieć dużo odwagi cywilnej, aby w chwili kiedy terroryzm socjalistyczny używa najbezwzględniejszych środków, w walce z przeciwnikami, gdy rewolwer, pałka, bomba i t. p. narzędzia, zastąpiły miejsce argumentów rzeczowych, — tak energicznie i otwarcie rzucić socjalistom w oczy potępienie całej ich działalności.

Nie zatem dziwnego, że socjaliści, a za nimi tak zwani postępowcy, zwłaszcza „mojżeszowego wyznania“, — rzucili się na Sienkiewicza z całą wschodnią namiętnością i zażartością.

Ale partja konserwatywno-ugodowa, przyjęła list otwarty z równą nieprzychylnością, choć oczywiście w formie znacznie przyzwoitszej. Ugodowcom nie podobała się szczególnie obrona polskiego nacjonalizmu, który oczywiście przeszkadza ich programowi. Cokolwiek też obłudnie pisze warszawskie „Słowo“ między innymi:

„Wielu przyjaciół i wielbicieli Sienkiewicza przejmie niewątpliwie smutkiem ostatni ustęp jego odezwy, poświęcony obronie „nacjonalizmu polskiego“. Ustęp ten ma takie pozory, jakby wielki nasz pisarz, chluba narodu, którego chcieliśmy widzieć stojącym ponad walkami politycznymi schodził z wyżyny i mieszał się z partyjnym tłumem. „Nacjonalizmu polskiego“ broni Sienkiewicz w ten sposób, iż go próbuje odrąbać od hakatyizmu i nacjonalizmu innych narodów i że go utożsamia z patriotyzmem. Ale wielki wirtuoz języka, który umie grać na nim z mistrzostwem niezrównanem, który zna wszystkie jego tajemnice, rozróżnia wszystkie jego najdelikatniejsze odcienia, tony i barwy, nie powinien dopuszczać do takiego pomieszania pojęć i określeń, które w głowach i sercach polskich mogą spowodować zamęt.“

Polski nacjonalizm, który jest niezem innym jak tylko spotęgowaniem przez konieczność obrony uczuciem patriotycznym, był zawsze bardzo niewygodny zarówno dla partji ugodowej, jak dla radykalistów różnych odcieni. Ugodowcom przeszkadzał nacjonalizm w ich chwalebnej, trwożliwej i zbyt często osobistej po-

lityce, — dla radykalizmu naszego przesiąknął tego żydowskim kosmopolityzmem, był nienawistny, jako najsilniejsza przeszkoda na drodze propagandy międzynarodowych doktryn i żydowskich wpływów.

Obecnie, niepokoi ugodowców, że pod hasłem nacjonalizmu powstała partja narodowo-demokratyczna, która nadszpiewanie silny oddźwięk znalazła w społeczeństwie. I w tem właśnie leży „pomieszanie pojęć“, — że usiłują oni swoje polityczno-partyjne dążności utożsamiać z interesem narodowym, a tymczasem, nacjonalizm tak pojęty — jak go pięknie określił Sienkiewicz, nie interesem narodowym szkodzi, — ale rozwiewa pewne partyjne kombinacje mniej lub więcej uczciwe, ale zawsze jednostronne.

Zatem zwalczać nacjonalizm w naszych stosunkach, znaczy tyle, co osłabiać narodową odporność. Tego właśnie pragną socjaliści i żydzi, — nie sądzimy jednak, aby stronnictwo konserwatywne mogło mieć takie same tendencje; tylko jego przywódcy są zaślepieni swym partyjnym interesem, i nie widzą ogólnych niebezpieczeństw stąd płynących..

—oooooOoooo—

Nowy szef sztabu generalnego.

Wiedeń, 16 listopada.

(Mm.) Nominacja generała von Hötendorfa na szefa sztabu generalnego ukaże się jutro.

Wzbraniał się długo, zanim przyjął to stanowisko. Łatwo zrozumieć powody ociągania się i pierwotnej odmowy. Feldmarszałek porucznik Conrad von Hötendorf jest jednym z najmlodszych generałów armii austro-węgierskiej. Tymczasem posiada „szefa sztabu generalnego całej siły zbrojnej“ (der gesammten bewaffneten Macht) stoi niemal na jednym poziomie z posadą ministra wojny. Wszyscy tedy generałowie, wyżsi rangą, obecnie pominięci, gotowi nowemu szefowi sztabu robić trudności. Nie będzie to jawny opór. Na taki opór nie pozwala dyscyplina wojskowa. Kto przecież zna funkcjonowanie takiego mechanizmu, jak armia wielkiego państwa, ten wie, że generalicja posiada tysiące sposobów dręczenia niewygodnego rywala.

Na wyraźny rozkaz monarchy generał Conrad von Hötendorf przyjął szefostwo sztabu.

Czemu zawdzięcza swoje szybkie wyniesienie?

W pierwszym rzędzie niezwykłym zdolnościami i wiedzą. Armie nowoczesne nie posiadają takiego taktyka, jak generał Hötendorf. Jego dzieła pozyskały uznanie całej literatury wojskowej europejskiej. W szkołach wojskowych japońskich owe dzieła służą za podręczniki oficerom, którzy się przygotowują do wyższych stopni sztabowych. Armia austro-węgierska ceni generała Hötendorfa nie tylko jako wzorowego taktyka, lecz także jako pierwszorzędnego komendanta i nauczyciela służby

polowej zarówno poszczególnych oddziałów, jak i większych mas wojskowych.

Bezpośrednim powodem nominacji generała Conrada v. Hötendorfa był memoriał przez niego opracowany w sprawie polityczno-wojskowej pierwszorzędnej znaczenia. W parę miesięcy po wybuchu wojny japońsko-rosyjskiej generał Conrad zredagował memoriał, w którym na wstępie wykazał, jakie nauki pod względem wojskowym należy wyciągnąć z dotychczasowych operacji. Potem podkreślił, jak strasznych błędów politycznych dopuścił się rząd rosyjski, zaniedbując armii, należytego obwarowania ważnych punktów strategicznych na Dalekim wschodzie, wyekwipowania armii w nowocześniejszy materiał orężny i zapasy. W dalszym ciągu zastosował owe monita wojskowe i polityczne do stosunków w Austro-Węgrzech. Skutkiem sporu z sejnem węgierskim armii austro-węgierskiej wiele brakuje. Jej organizacja, jej uzbrojenie, jej wyposażenie są niedostateczne. Punktem ciężkości politycznej jest teraz granica południowa. Włochy dążą do zaprowadzenia na Adriatyku przez obsadzenie Albanii. W razie, jeżeli nie porzucą tego celu i nie wyrzekną się metody drażnienia Austro-Węgrów, przeszkadzania im i przeciwdziałania ich wpływom na Bałkanie, musi przyjść do starcia. Na taki wypadek monarchia habsburska nie przygotowała się należycie. Granica od strony Włoch odsłonięta. Brakuje fortów w górach tyrolskich. Brakuje garnizonów. Główna masa wojsk stoi na północy państwa. Tymczasem teraz potrzeba jej na południu. Trzeba wzmocnić wojska w Dalmacji, budować flotę, podwoić czujność od strony Czarnogóra..

Memoriał przesłał generał Hötendorf szefowi sztabu generalnego, ówczesnemu baronowi Beck. Baron Beck złożył memoriał do archiwum. Ale generał Conrad von Hötendorf uważał, że jego uwagi są zbyt ważne dla przyszłości państwa, by można było pozwolić na ich pogrzebanie w pyłe archiwalnym. Trafiał do szefa kancelarii wojskowej cesarskiej, zbrojniczego ministra polnego Bolfrasa.

Lecz i to poparcie nie wystarczyłoby, gdyby nie manewry w Dalmacji. Owe manewry wykazały, że generał Hötendorf miał słuszną rację. Organizacja, wyszkolenie, zaopatrzenie armii w materiał bojowy wymagały naprawy, i to naprawy z pomocą rąk młodszych, bardziej energicznych..

Resztę wiadomo. Baron Beck został hrabią i emerytem w gruncie rzeczy, generał Hötendorf zajął jego miejsce.

—oooooOoooo—

Korespondencja.

Warszawa, 15 listopada.

Jak dotychczas zainteresowanie wyborami wśród najliczniejszej grupy wyborców, z kurji mieszkaniowej jest niezmiernie małe! No 40.000 z górą tej kategorii wyborców zgłosiło swe prawa wyborcze do dnia dzisiejszego w Magistracie zaledwie 3,685! A tymczasem za 4 dni upływa termin składania deklaracji i wszyscy wyborcy, uprawnieni do głosowania z tytułu posiadanego mieszkania, którzy do tego czasu nie zameldują osobiście swych praw w biurze wyborczym, utracą

zupełnie prawo głosu. To też prasa miejscowa w gorących odezwach występuje przeciw tej dziwnej obojętności i nawołuje mieszkańców Warszawy do spełnienia swych obowiązków obywatelskich.

A najliczniejszy udział ludności chrześcijańskiej w wyborach jest tem bardziej niezbędny, że żydzi nie zasypiają gruszek w popiele i szykują się do gorącej kampanji wyborczej, pragnąc koniecznie przeprowadzić do Dumy swoich kandydatów żydowsko-nacjonalistycznych. O uroszeniach żydowskich i zamiarach naszych „zasymlowanych Polaków wyznania mojżeszowego“ daje pewne pojęcie posiedzenie żydowskiego komitetu Koła wyborczego w Łodzi. Na posiedzeniu tem, odbytem przy udziale 40 osób, reprezentujących wszystkie kierunki i odłamy społeczeństwa żydowskiego, uchwalono rezolucję, że postem żydowskim z Łodzi może być tylko „postępowiec, uznający autonomiczne prawa wszystkich narodowości“, a natomiast odrzucono w głosowaniu poprawkę jednego z obecnych, który zaproponował dodanie do powyższej rezolucji słów: „i umiejący mówić po polsku“.

Jest to fakt bardzo znamienity, z którego społeczeństwo nasze powinno wyprowadzić stosowne konsekwencje. Dowiedzieliśmy się bowiem z ust samych żydów, że zdaniem większości komitetu żydowskiego w Łodzi poseł z miasta polskiego może być tak dalece obcym krajowi, że nie potrzebuje nawet „mówić po polsku“.

Ciekawa rzecz, czy nasi „postępowcy“, oburzający się na „wsteczność“ i „nacjonalizm polski“ posuną znów swą „postępowość“ do tego stopnia że będą popierać fanatyków i szowinistów żydowskich nie umiejących nawet mówić po polsku!

Nie umilkły jeszcze echa napadu na pociąg pocztowy w Rogowie, gdy znów stacja kolejowa stała się terenem zuchwałego napadu zbrojnego i rabunku.

Tym razem ofiarą napastników stała się stacja odnogi dąbrowskiej kolei nadwiślańskich Suchedniów. Mianowicie nocy ubiegłej o g. 1 wtargnęła na nią partja 30 młodzieńców, uzbrojonych w rewolwery, którzy spotkawszy w poczekalni klasy 3-ej żandarma stacyjnego, podoficera Jakuba Nicziporuka, zranili go kilku wystrzałami.

Wówczas Nicziporuk, wzywając pomocy, wyskoczył na peron dworca, gdzie także zaczął strzelać do napastników, którzy tutaj żandarma zabili.

Następnie opadli oni pomocnika zawiadowcy, dyżurnego p. Kamińskiego, żądając od niego wydania kluczy kasowych, których K. nie mając, nie mógł wydać. Napastnicy kazali się wtedy zaprowadzić do zawiadowcy stacji Łazarki, który pod groźbą rewolwerów musiał im wydać klucze od kas, w których znajdowało się jednak bardzo niewiele pieniędzy.

Z Warszawy.

Szkic z chwili bieżącej.

I.

Rodzina Zawadzkich siedziała w pokoju jałnym przy herbacie. Była ósma godzina wieczorem.

— Pan Jan bardzo się spóźnił dzisiaj, może nie przyjdzie zupełnie, — rzekł gospodarz domu, człowiek w sile wieku o sympatycznej twarzy, okolonej jasnym zarostem.

— Niezawodnie zaszło go coś ważnego, a zresztą nie jest tak późno, może nadejść jeszcze, — wtrąciła młoda panią, córka gospodarza.

— Zaczyna cię zaniedbywać twój wybrany, — ciągnął dalej ojciec z lekkim żartobliwym uśmiechem.

— O! niedbalstwo i pan Jan, to dwa światy przeciwne — odparło swobodnie jasnowłose dziewczę.

Panią nie myliła się. Nie upłynęło kwadransu, dzwonek odezwał się w przedpokoju, Helenka mimowolnie drgnęła, a twarz jej okraszył rumieniec.

Za chwilę wszedł do pokoju młody wysoki brunet.

— Gdzie to pan bujał? Helenka już posadzała pana o lekkomyślność, — rzekł po przywitaniu gospodarz tonem żartu.

— Panna Helena? zawsze taka dobra, taka pobłażliwa dla mnie, — pytał młody człowiek

Oprocz kas, rozbili oni również wszystkie szafki do ofiar dobrowolnych, z których niewiele kwoty pieniądze zabrali.

Azobliwie Suchedniów „złoty“ wstąpił napastnicy rozbili aparaty telegraficzne i telefoniczne, poczem rozstawili się u wszystkich wejść i wyjść stacyjnych, ażeby nikogo z dworca nie wypuścić. Czterech z nich zaś dokonywało grabieży. Nie poprzestali jednak na zrabowaniu pieniędzy, zniszczyli bowiem także sekretne papiery mobilizacyjne stacji i wogóle poniszczyli przybory stacyjne.

Po pół godzinie takiej gospodarki rabunkowej 30-tu uzbrojonych napastników opuściło dworzec w Suchedniowie, pogasiwszy jeszcze uprzednio wszystkie potłuczone lampy na stacji, która pogrążoną była przez resztę nocy w ciemnościach. Po zniknięciu przybyszów bez śladu, stwierdzono brak wszytkiej gotowizny w kasach ogniotrwałej i biletowej. Ile jednak uniesiono z nich, obliczyć się na razie nie udało.

Poza temi rabunkami na szerszą skalę nie ustaje również i działalność bandytów, którzy zarówno w Warszawie, jak i na prowincji dopuszczają się ciągle grabieży i napadów. Nie milkną również strzały, brauningowe naszych „bojowców“, którzy za przykładem Łodzi i tu w Warszawie coraz częściej wywalcza „lepszą przyszłość“ dla proletariatu w ten sposób, że wysyłają jego przedstawicieli — na tamten świat!! Do całego szeregu nowych mordów terrorystycznych dał znowu powód obecny strejk masarzy i krawców. Agitatorzy siłą zbrojną zmuszają do zaprzestania pracy tych, którzy w trosce o kawałek chleba na jutro dla żony i dzieci, próbowali nie porzucać pracy. Strzały więc rewolwerowe grzmiały — robotnicze sądy ..... połowe działały szybko, z całą bezwzględnością mordując ludzi, których całą winą jest to, że nie mogąc patrzeć na nędzę najbliższych, chcieli pracować. Dziś właśnie spełniono takie dwa morderstwa. O godz. 8-ej zrana dwoma wystrzałami, skierowanymi w piersi, powalono J. Funka, furmana, jednego z zakładów masarskich w chwili, gdy się zatrzymał w furgonem przy ulicy Wielkiej. W godzinę później wystrzałem z rewolweru na ul. Siennej Nr. 13. zraniono Antoniego Rocha krawca.

Trwająca już od dłuższego czasu w Łodzi formalna rzeź bratobójcza wśród robotników, którą wywołało podjudzanie ze strony rozbestwionych agitatorów socjalistycznych, zaczyna na szczęście wywoływać reakcję wśród samych robotników. Świadczy o tem ogłoszona w pismach łódzkich odezwa wszytkich bez różnicy partji robotników wielkiej fabryki tkackiej „Leonhardta, Wölkerja i Girhardta.“ Wodezwie tej robotnicy obiecują nie tylko zaniechać walk bratobójczych oraz ścigać zabójców i oddawać ich pod sąd mię-

z łagodnym uśmiechem, obrzucając młode dziewczę wzrokiem pełnym uczucia.

— To ojezulek taki niedobry, — mówiła, — drażni się ze mną ciągle, a jak pan nadejdziesz, obmawia mnie przed panem.

— To też ja pomszczę się srodze i pewnego dnia uprowadzę panią z tego domu, w którym tyle krzywd doznajesz, — rzekł młody człowiek żartobliwie, — a po chwili dodał z powagą:

— Niestety, dzień ten weale się nie przybliży.

— Znowu jaka niepomysłna wiadomość pytała matka.

— Alboż w dzisiejszych czasach istnieją do bre wieści — wtrącił ojciec.

— Tak, obecnie nieszczęścia sypią się na nas z nieprzebranego rogu obfitości, — mówił przybyły. Kwestja zwinięcia uniwersytetu w Warszawie prawie zdecydowana; ma być przeniesionym do jednego z większych miast w Rosji. Wiem, rozumiem, że społeczeństwo nasze nie poniesie straty wskutek zamknięcia tej parodji wyższej szkoły, ale małej liczbie jednostek, do których ja należę, stanie się wielka krzywda. Dobiłem się czwartego kursu, tracę lata niepowrotnie i nie mogę uniwersytetu ukończyć. Tu nie chodzi o fakt kształcenia się, ja mógłbym sam i z większym pożytkiem pracować nad sobą, lecz dyplomu uniwersyteckiego potrzebuję dla zdobycia kawałka chleba, a z tem wiąże się urzeczywistnienie najgorętszych moich pragnień.

Mówiąc to patrzył z miłością w twarz Helenki.

dzypartyjni“, lecz między innymi oświadczają:

Aby na przyszłość nie dopuścić do bratobójczych walk i nie pozwolić wrogom klasy robotniczej sprowadzać nas na manowce, uznajemy wszytkich robotników, bez różnicy wiary, narodowości i przekonań politycznych, za naszych braci i towarzyszy i na tej zasadzie uchwalamy: 1). Nie wolno nikogo wyrzucać za przekonania polityczne.

2). Nie wolno wyszydząć jeden drugiego, gwiźdać, wymyślać itp.

3). Nie wolno rozpowszechniać gazet i odezwe, w którychby były słowa ubliżające robotnikom innej partji.

4). Starać się o zgodę i jedność w walce o wolność i o lepszy byt.

5). Ktoby groził drugiemu rewolwerem, takiego obowiązkiem partji jest niezwłocznie rozbroić.

6). Winni niewypełnienia uchwał będą sądzeni przez sąd międzypartyjni.

Należy rzeczywiście pragnąć, aby powyższa odezwa była istotnym objawem otrzeźwienia mas robotniczych, które powinny wreszcie zrozumieć że największymi ich wrogami są właśnie zdeprawowani agitatorzy „partyjni“, popychający robotników do tak potwornych mordów bratobójczych!

—oooooOoooo—

Przegląd społeczny.

Konferencja międzynarodowego biura socjalistów.

W przeszłym tygodniu zebrała się w Brukseli konferencja międzynarodowego biura socjalistów. Z niemieckich socjalistów brali w niej udział Bebel i Singer, imieniem polskich socjalistów Diamand (żyd) z Bundu Stanisław Kurski i Bergman. Nie było zupełnie przedstawicieli partji austriackiej. Przedmiotem obrad był przedewszystkiem zwołać się mający na sierpień 1907 r. kongres międzynarodowy do Stuttgartu. Kongres ma trwać od 25 do 31 sierpnia. Zarazem ma być urządzona wystawa dzieł socjalistycznych wysyłanych w niemieckim języku. Międzynarodowe biuro zamierza w czasie trwania kongresu wydawać osobne pismo w trzech językach, niemieckim, francuskim i angielskim.

Z kongresu międzynarodowego zwalczania bezrobocia.

Jak już swojego czasu w „Przeglądzie społecznym“ pisaliśmy odbył się w Medyolanie kongres celem naradzenia się nad zwalczaniem bezrobocia. „Sociale Praxis“ ogłasza w ostatnim numerze obszernie z niego sprawozdanie.

Jan Wolski był studentem ostatniego kursu na wydziale matematycznym; poświęcał się specjalnie astronomii i po ukończeniu studjów oraz otrzymaniu stopnia naukowego, miał zapewnioną posadę w obserwatorium astronomicznym, przy którym pracował obecnie w charakterze nieetatowym. Ustalenie losu młodego człowieka było w związku z jego małżeństwem z panną Heleną, córką pana Zawadzkiego, który był urzędnikiem w jednej z poważniejszych instytucji finansowych w Warszawie.

Zakomunikowana przez młodzieńca wiadomość odbiła się poważnym skupieniem myśli na twarzy dziewczęcia; poprzedni uśmiech radości i wyraz słodyczy znikły na echo niewesołej wieści.

Ojciec odezwał zmartwienie młodych, lecz chcąc rozproszyć ich zniechęcenie, rzekł po chwili:

— Co robić? są konieczności silniejsze od nas, którym musimy się poddać. Lecz przecie zwłoka nie łamie waszych zamiarów. W waszych latach czekać jeszcze możecie.

— Cierpliwość nie bywa cnotą młodości, — wtrąciła prawie milcząca dotąd matka. A jednak podobno stosunek narzeczonych daje najmiłsze chwile w życiu. Wiec los znowu nie przesładuje was zbyt srogo.

— Za mało doświadczeni, nie możemy potwierdzić tego zdania. Nieprawda, panno Heleno? — zapytał młody człowiek.

Dziewczę odpowiedziało lekkim uśmiechem.

— Ja zły byłem na pańskie spóźnienie, — przerwał chwilową ciszę ojciec, — i dlatego

MAGAZYN Konfekcyi Damskiej Franciszka Głowskiego

Kraków, Rynek główny Nr 13, I. piętro, nad składem lamp Dilmara -- Na obecny sezon poleca w najmodniejszych fasonach
!!!!!!! Kostyummy, Paltoty, Zakłady, Spodniczki do bluzek i Bluzki wełniane angielskie -- Ceny najniższe !!!!!!!!

z którego wyjmujemy kilka ciekawych szczegółów.

Trzy tematy były przedmiotem dyskusji na kongresie mianowicie „powody braku pracy“, „środki zapobiegawcze mające nie dopuścić do powstania braku pracy“ i „środki do złagodzenia skutków braku pracy“.

Dyskusja zaraz nad pierwszym tematem wykazała, że członkowie kongresu podzielili się na dwa obozy. Jeden przypuszczał możliwość sanacji na gruncie obecnych stosunków społecznych, drugi zaś stał po stronie socjalistycznej. I ta druga część miała przewagę, dzięki licznemu udziałowi socjalistów włoskich.

O drugim temacie mówił prof. Attilio Cabiani. Wywodził on, że brak pracy pochodzi z 2 powodów, mianowicie z braku równowagi między ilością ludzi, a środkami do życia, oraz przez kapitalistyczny ustrój gospodarczy. Usunięcie braku pracy może być jedynie dziełem robotników. Jako środki zaradcze wymienił referent zastąpienie dzisiejszych indywidualnych kontraktów pracy kontraktami kolektywistycznymi oraz organizację międzynarodową proletariatu, wreszcie wprowadzenie ubezpieczeń państwowych na wypadek braku pracy.

O wpływie organizacji przedsiębiorców na brak pracy mówił prof. Cassola. Opierając się na amerykańskich trustach wywodził, że te związki ani nie regulują produkcji, ani nie zmniejszają braku pracy. Owszem przeciwnie — zwiększają go tylko. Jedno tylko uważa za stosunek za zaletę tj., że przez koncentrację produkcji przygotowują i ułatwiają w przyszłości ich upaństwowienie.

Dowodem socjalistycznego nastroju kongresu była dyskusja nad referatem prof. Cossy „o braku pracy w wielkim przemyśle“. Referent uważa, że jedynie przez zgodne współdziałanie robotników i pracodawców da się coś zrobić. Ma się rozumieć socjaliści podnieśli przeciw temu wielką wrzawę. Ale i między nimi nie brakło rozważnych głosów. Tak n. p. socjalista Cabrini oświadczył, że nie wierzy w głoszoną przez socjalistów bajkę, że armia rezerwowa robotników bez pracy powstała z woli burżuazji. Prof. Achilla Loria wykazywał, że kosztów ubezpieczenia od bezrobocia nie powinna ponosić klasa robotnicza.

W ogóle nastroj socjalistyczny kongresu odbił się i w jego rezolucjach.

Rosyjski związek przemysłowy i handlowy.

Pod tym tytułem zawiązał się w Rosji związek wielkich przemysłowców. Ma on za zadanie obronę interesów przemysłu i handlu w obec urzędów państwa i społeczeństwa. Ciekawem zwłaszcza jest, że związek ma zamiar podjąć się uregulowania stosunków między robotnikami a pracodawcami. Traktowane mają być sprawy strejku, długość dnia roboczego, ubezpieczeń robotniczych i stowarzyszeń. Zarazem związek ma zająć się budową domów robotniczych, szkół fabrycznych, wreszcie sprawą inspekcji fabrycznej.

prześladowałem Helenkę, chociaż to nie była jej wina. Miałem interes do ciebie, panie Janie, a raczej chciałem obarczyć cię małym zleceniem.

— Słucham, — wtrącił młody człowiek.

— Otóż kwestja, że obecnie za późno, nie ze względu na sam interes, lecz na pana.

— Może będę mógł spełnić pańskie żądanie. O co mianowicie chodzi?

— Jutro w interesie naszej instytucji muszę wyjechać w okolice Kutna do cukrowni, zabawię cały dzień. Rewolwer biurowy mam przy sobie, a podczas mojej nieobecności potrzebnym będzie chwilowemu mojemu zastępcy. Chciałem pana prosić, abyś go zabrał i doreczył swojemu sąsiadowi a mojemu koledze, Szmitowi; on już będzie wiedział, co ma z nim dalej robić. Lecz o tej porze nie będę pana trudzić; wieczorem częściej na ulicach bywają rewizje, można mieć ambaras.

— Proszę pana, rewizje tak dobrze bywają w dzień jak i wieczorem. Przecież pan posiada świadectwo na ten rewolwer.

— Naturalnie.

— Więc rzecz skończona; na wypadek rewizji zdołam się wytłumaczyć. A zresztą inam

Spoczynek niedzielny lekarzy.

W Dreźnie zaprowadzono spoczynek niedzielny między lekarzami. Na przemian co nie dziele inny lekarz ma dyżur. Czas spoczynku niedzielnego zaczyna się o 10 godz. rano w dziele, a trwa do 12 w nocy. Na drzwiach każdego lekarza jest umieszczony adres lekarzy dyżurujących.

Amerykański sposób walki z suchotami.

Urząd zdrowia w Nowym Yorku wpadł na oryginalny pomysł ostrzegania mieszkańców przed tuberkułami. Oto na placach publicznych odbywają się przedstawienia kinematograficzne, gdzie pokazuje się za darmo skutki tuberkułu. W połączeniu z tem pokazuje się tak że różne higieniczne mieszkania, spluwaczki itp. Zarazem obrazy przeplatane są krótkimi upomnieniami, rzucanymi także na ekrany np. „Złe jeśli ludzie nie wpuszczają powietrza i słońca do mieszkania.“ „Tajemne lekarstwa nie ulecą suchot.“ itp. Tekst tych upomnień jest angielski, niemiecki i żydowski (!).

Stowarzyszenie budowy domów robotniczych.

W Düsseldorfie oddędzic się 17 b. m. generalne zgromadzenie nadreńskiego Stow. budowy domów robotniczych. Na porządku dziennym stoją dwie sprawy: 1) zużytkowanie komunalnego posiadania gruntów i 2) wypłacanie hipotecznych długów domów robotniczych za pomocą ubezpieczeń na życie.

—000000—

Strejk szkolny w Wielkopolsce.

W Wielkopolsce krąży następująca petycja do Wilhelma II.

Do Waszej Cesarskiej i Królewskiej Mości udajemy się w następującej sprawie:

Władze szkolne tutejszej prowincji rozporządziły w nowszych czasach udzielanie nauki religii katolickiej i odmawianie pocierza także dla dzieci, których ojczystym językiem jest polski, w niemieckiej mowie. Przeprowadzenie tego rozporządzenia spowodowało przeróżne przykrości, gdyż religia i modlitwa z natury rzeczy wyrażać się tylko mogą w języku ojczystym, dla braku zaś dostatecznego zrozumienia tracą wszelki wpływ na umoralnienie.

Wasza Cesarska i Królewska Mość raczyła już po kilka razy, na końcu w czasie obecności w Opatowie, oświadczyć, że polscy poddani nie potrzebują się lękać pokrzywdzenia ani pod względem wykonywania ich religii, katolickiej ani, zai zachowania ich narodowych właściwości. Opierając się na tych Wielkodusznych i to od Tronu samego danych obietnicach, prosimy jak najpoddaniej:

Wasza Cesarska i Królewska Mość niechaj raczy usunąć wybuchły teraz spór pomiędzy rozporządzeniami Władz szkolnych a sumieniem katolickich rodziców i dzieci, którzy jednomyślnie domagają się nauki religii w języku ojczystym odpowiednio do prawa przyrodzonego i przepisów Kościoła katolickiego.

Odwołanie rozporządzenia władz szkolnych,

czyste sumienie na punkcie obecnej rewolucji, do szaleńców nie należę.

— Może ojciec przed pociągiem wpadłby sam do biura i oddał, — wtrąciła Helenka.

— Niesposób, pociąg odchodzi przed szóstą, nasze biuro spi jeszcze wtedy. Więc jeśli pan Jan tak łaskaw, korzystam z jego grzeczności. Racja zupełna, dzień czy wieczór nie grają tutaj roli.

Powyzsza sprawa skierowała ogólną rozmowę na palącą kwestję przeżywaną obecnie czarnych czasów. Wszyscy oddawna sympatyzowali z sobą na tym punkcie poglądów i wyznawanych zasad; anarchię szerzącą się coraz gwałtowniej, poczytywali za nieszczęście kraju.

— Rosjanie, — mówił Zawadzki, stojący pod względem kultury w ostatnim rządzie narodów europejskich, rwą się do stworzenia nowych porządków społecznych, nowej cywilizacji. Zachód przebył ciężką, długowiekową pracę liczących pokoleń, zanim doszedł do dzisiejszego stanu oświaty, moralności, dobrobytu; ci półazjaci chcą być jego mistrzami. Garstka naszych niebacznych zapaleńców, podburzona ich przewrotną nauką zasilaną pieniędzmi niemieckich socjalistów, rujnuje doszczętnie bie-

które w tak wysokim stopniu niepokoją sumienie polsko-katolickiej ludności, nie tylko nie przyniosłyby uszczerbku powadze państwowej, lecz owszem by ją wzmocniło.

„Goniec Wielkopolski“ robi z tego powodu następnę uwagę:

„Kto petycję zredagował nie wiemy, ale wiemy, iż mało kto wierzy w jej skuteczność, a bardzo wielu jest wręcz przeciwnych, sądząc, że szkoda zabiegów i trudu zbierania podpisów i kosztów. Musimy stanowczo potępić podobne politykowanie bez mandatu, a więc samozwańcze, wcale nie będące na czasie właśnie dziś mniej niż kiedykolwiek, bo wprowadza ono w społeczeństwo zamęt pojęć, osłabia wiarę we własne siły.

Takie pokątne politykowanie dowodzi, iż pewne osobniki wśród nas nie mogą przeboleć zawodów ery ugodowej i że ciągle jeszcze im świta w głowach nadzieja zbudowania złotych mostów. Politykowania godni!

Powszechnie panuje mniemanie, iż myśl wysłania powyższej petycji wyszła z tych kół niemieckich, które szukają drogi do wyjścia, jakiej dziś nie widzą z powodu strejków szkolnych. Wobec tego wątpimy, aby owa petycja zyskała liczne podpisy.“

Kronika.

KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków d. 17 listopada.

— **Kalendarzyk kościelny.** W niedzielę dn. 18 bm. 24 po Świątkach, Stanisława Kostki, Romana męcz. i Odon opata; w poniedziałek dn. 19 bm. Elżbiety wdowy i Poncjana papieża męcz.; we wtorek dn. 20 bm. Feliksa Walerego, Eustachego i Edmunda króla.

— **Kalendarzyk astronomiczny.** W niedzielę dn. 18 bm. wschód słońca o godz. 7; zachód o godzinie 3 minut 52; długość dnia godzin 8 minut 52.

— **Teatr miejski:** po południu „Oj młody młody“, wieczorem „Scherlock Holmes“.

Teatr ludowy: po południu „Złodziejka“, wieczorem „Studnia artezyjska“.

Uniwersytet ludowy: wieczorem „U źródeł pozytywizmu Warszawskiego“ odczyt J. Morozewicza.

„Sokół“: Wieczór muzykalno-wokalny. „Gwiazda“: przedstawienie teatralne „Ogniem i mieczem“.

Teatr Stary: Koncert muzyki wojskowej.

— **Sprawy miejskie.** Komisja drożyzniarna pod przewodnictwem II wiceprezydenta p. Sarego przeprowadziła wczoraj dyskusję nad wnioskami w sprawie drożyzny mięsa, postawionymi przez Radę miejską na posiedzeniu w dniu 27 września br. i poleciła magistratowi, aby zebrał dalsze informacje w tej sprawie i by wypracował nowy plan prowadzenia jatek miejskich.

Najbliższe posiedzenie Rady miasta odbędzie się w poniedziałek dnia 19 bm.

odne już bez tego nasze społeczeństwo, powoduje tysiące niewinnych ofiar, wreszcie w ręce największego naszego wroga, jakim jest rząd rosyjski, daje broń przeciwko całemu narodowi. Doprawdy, dłoń nieublaganej Nemezis czy jakieś straszne wiekowe przekleństwo ciąży nad Polakami.

— Ale te wszystkie ofiary, — odpowiedział Jan, — nie będą przecież bezowocne. I one są na coś potrzebne, i z nich wypłynie coś dla ludzkości...

— Mrzonki! złudzenia, — odparł Zawadzki. — Mieliśmy już ich dosyć w naszej historii.

Uderzyła godzina dziesiąta, czas o którym Jan opuszczał zwykle dom rodziców narzeczonej. Dzisiaj przebywał nieco krócej niż zwykle; zajęcie w obserwatorium przeciągnęło się nad normę i to stanowiło powód jego opóźnienia. Młody człowiek nie miał możliwości pozostania nawet chwil parę sam na sam z narzeczoną; zaledwie parę razy oczy ich mówiły do siebie.

Wolski pożegnał gospodarzy, chwilę zatrzymał w uścisku rękę Heleny zbiegł ze schodów i za chwilę znalazł się na ulicy.

(Ciąg dalszy nastąpi)

1907!! Kalendarze na rok 1907!!

40 hal. do 1 K. 20 hal. oraz same bloki po 20 hal. **Wielki wybór obrazków** od skromnych do wykwintnych. Widokówki noworoczne poleca handel **K. ZAJĄCZKOWSKIEGO** w Krakowie, Plac Maryacki 8.

Książkowe jak: Katolicki, Maryański, św. Rodzina, Powieściowy Czecha, Kieszonkowy, Pugilaresowy, Kościuszkowskie i t. p. **Blokowe** (do zdzierania kartek) od

— **Z Akademii Umiejętności.** Posiedzenie Wydziału historyczno-filozoficzn. odbędzie się w poniedziałek dnia 19 bm. o godzinie 6 wieczorem. Na porządku dziennym: Dr. Fryderyk Papee: Marszruta poselska z Krakowa do Rzymu około r. 1458. (z metryki koronnej) Dr. Ignacy Baranowski: Komisja porządkowa w miastach koronnych.

— **Komitet rautu** mającego się odbyć dn. 24 bm. uwiadamia, że urzędować będzie nadal w Collegium Novum (Sala IV parter) między godziną 4—6, a w dzień rautu w kasie starego teatru od godz. 10—1 i od 3 po południu.

— **W stow. „Gwiazda“** odbędzie się jutro w niedzielę przedstawienie amatorskie sztuki historycznej „Ogniem i mieczem“. Początek o godz. 7 wieczorem. Po przedstawieniu zabawa taneczna. Wstęp dla członków i wprowadzonych przez nich gości.

— **Koncert Tow. Muz.,** który odbędzie się w poniedziałek dn. 19 w sali starego teatru z okazji zjazdu członków chóru męskiego, przynosi nader interesujące dzieło a to Symfonię VII op. 92 A-dur Beethovena. Wykona ją orkiestra Tow. Muz., w skład której wchodzi obok profesorów konserwatorium tudzież najwybitniejszych sił artystycznych-amatorskich Krakowa, także i wyborna kapela 100 pp. wraz z swym kierownikiem p. Sitterem, jak wiadomo wybitnym skrzypkiem, na czele. Wykonaniem symfonii kierować będzie dyrektor Tow. muz. p. Wiktor Barabas.

Interesujący program, poza tą produkcją orkiestralną, składa się z kompozycji choralnych, wśród których obok najpiękniejszych chórów Beethovena Chór więźniów z Fidelia i Chóru żołnierzy z oratorjum Chrystus, wykona olbrzymi, jak na nasze stosunki, chór zjazdu śpiewaków, przepiękny utwór Griega Pożnane kraja przy akompaniamencie orkiestry. Szersze sfery muzyczne zainteresuje niewątpliwie dawno nie słyszany i w tak licznym komplecie orkiestry jeszcze w Krakowie niewykonany, a potężnego chóru wymagający Psalm do słów Jana Kochanowskiego Bóg wszechmocny, Bóg prawdziwy utworu mistrza Wł. zeleńskiego, dzieło nagrodzone na konkursie pierwszą nagrodą. Ponadto wykona chór zjazdu szereg pieśni a capella.

Bilety sprzedaje w niedzielę kancelarja Tow. muzycznego w godzinach południowych zaś w poniedziałek nabywać można bilety przy kasie (wejście og ul. Jagiellońskiej) od 10—12 rano i od 4—7 po poł.

— **Loterja fantowa Stowarzyszenia Nauczycielek** odbędzie się w salach starego teatru dnia 2 grudnia b. r. między godz. 3—6 po południu, a nie jak mylnie podano, 9 grudnia. Fanty na cele loteryjne przyjmuje sekretarka Stowarzyszenia w lokalu biblioteki (u. Karłowicza l. 36 I) w godzinach od 3—6 po południu.

— **W czytelni im. Killińskiego** odbędzie się dnia 19 bm. w poniedziałek o godz. 8 wieczór od czyt B. Łackiego na temat: „Najnowsze prądy etyczne“. Wstęp bezpłatny.

— **Aresztowanie dra Kraszewskiego.** Ze Lwowa donoszą nam: Aresztowanie dra Kraszewskiego wywołało tu ogólną sensację. Był on w Galicji już od dłuższego czasu, a pracując lata w zakładzie dra Tarnawskiego w Kossowie, wiedzą i zaletami umysłu uzyskał ogólną sympatję kuracjuszków. W lwowskiej klinice dał się poznać z najlepszej strony, to też wieść o jego uwięzieniu wywołała głębokie współczucie w sfach lekarzy, profesorów i słuchaczy. Z tego powodu profesorowie dr Gluziński i dr Mars interweniowali u prokuratora państwa. Dr Kraszewski liczy lat 35, jest żonaty i ojcem 3 dzieci, które pozostają w Królestwie. Wniósł on podanie o nostryfikację dyplomu doktorskiego, która miała w najbliższych dniach nastąpić. Dr. Dwernicki, który podjął się na prośbę tu-tejszych lekarzy obrony dra Kraszewskiego, udowadnia, że sąd krakowski wogóle w tej sprawie nie jest właściwym, ponieważ dr Kraszewski nie mieszkał nigdy stale w Krakowie, a wskutek tego sprawa wydania dr. Kraszewskiego i jego uwięzienia, powinna być przez lwowski sąd rozstrzygnięta.

Jak się dowiadujemy, aresztowanie dra Kraszewskiego nastąpiło na żądanie rządu ro-

syjskiego, który utrzymuje, że dopomógł on we Włocławku do uciezki pospolitemu zbrodniarzowi. Żądanie było wystosowane do sądu krakowskiego, który zwrócił się z tem do sądu lwowskiego. Obecnie jednak, cała sprawa będzie przeniesiona do Lwowa, gdyż sąd krakowski uznał kompetencję tamtejszego sądu.

Sądźmy, że aresztowanie nastąpiło cokolwiek za... śpiesznie, bo nawet gdyby twierdzenie rządu rosyjskiego, zresztą zupełnie nieprawdopodobne, było prawdziwym, — to i tak współwina dra Kr. byłaby zbyt odległą, aby mogła umotywować areszt śledczy. Ale my wiemy jak łatwo rosyjscy urzędnicy podciągają pod nazwa pospolitych zbrodniarzy i przestępców politycznych.

W żadnym zaś razie, nie grozi drowi Kraszewskiemu wydania Rosji, a sądźmy, że wogóle postępowanie przeciwko niemu będzie niebawem zaniechane.

— **Defraudacja.** W szpitalu św. Łazarza, jeden z urzędników, przyciśnięty potrzebami popełnił defraudację przeszło 2100 kor. Defraudant sam się zgłosił do sądu krajowego i na mocy przyznania, został uwięziony.

— **Złodziej sklepowy.** Policja aresztowała Szabsze Baranka, żydka z Sandomierza, który w Krakowie odwiedzał sklepy jubilerskie pod pozorem kupna i kradł kosztowności. U J. N. Wanderera przy ul. Grodzkiej, skradł złoty zegarek damski; u S. Landaua 4 łańcuszki złote wartości 330 kor.; u J. Zenzera nie powiódł mu się i został pochwycony. Aresztowano też i jego współniczkę Łaję Małą, u której znaleziono dużo rzeczy pochodzących z kradzieży.

Krakowski Komitet jubileuszu E. Orzeszkowej wydał przed paru dniami oświadczenie, gorąco wzywając całe nasze społeczeństwo do wzięcia udziału w uroczystym obchodzie ku uczczeniu niepospolitych zasług wielkiej tej Polki i literatki. Rozesłał tedy komitet do wszystkich stowarzyszeń instytucji i bardzo wielu osób prywatnych w kraju wysoce artystyczne arkusze adresowe, na których podpisywać się będą wszyscy, którzy hold i cześć przeznaczonej jubilatce wyrazić pragną. Za podpis każdego nazwiska składa się po 20 h. jako grosz mający zasilić fundusz zakładowy na budowę pierwszego polskiego somnatorium nauczycielskiego, imienia Orzeszkowej w Warszawie. Będzie to dar narodu dla Jubilatki. Równocześnie krząta się komitet około wydania popularnej broszury o Orzeszkowej, którą w setkach tysięcy egzemplarzy można było rozrzucić po wszystkich ziemiach polskich, oraz około zainicjowania szeregu odczytów popularnych w Krakowie i na prowincyi. Sam zaś uroczysty obchód, z przedstawieniem teatralnym, z wieczorkami, wysłaniem delegacji darów i adresów do Grodna i t. p. projektuje komitet urządzić najwcześniej dopiero w drugiej połowie stycznia.

Podpisy składać można na arkuszach adresowych w Krakowie: 1) w redakcjach piśm, 2) w biurze komitetu, ul. Szpitalna 7 II p., 3) w Salonie „Ars“ ul. Bracka 5. 4) w księgarni spółki wydawniczej — Ryuck C-D 5), w handlu Wgo. Rudnickiego — Rynek A-B 6), w księgarni Wgo. Wojnara, ul. Szewska.

Delegatem do Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, z okręgu Kraków-Podgórze, wybrany został dr. Stefan Skrzyński, wiceprezes krakowskiej Rady powiatowej; zastępcą dr. Artur Gaszyński, właściciel dóbr Karniowa.

Ethos. W niedzielę, d. 18 bm. o godz. 3-ej p. p. Uniwersytet (Collegium Novum), Sala 32. I p. wygłosi referat p. Stefan Skorzyzna, o książce profesora Heima p. t. „Życie płciowe.“ Wstęp wolny dla wszystkich. Początek punktualny.

Podziękowanie. Otrzymujemy następujące pismo: Kiermasz na zakład dla pani Żurowskiej, który się odbył w niedzielę 11 bm. w hotelu Saskim w sali Resursy Urzędniczej przyniósł czystego dochodu 1200 K. W imieniu komitetu przesyłamy serdecznie Bóg zapłać wszystkim tym którzy przyczynili się datkami pieniężnymi, urządzeniem bufetu i stolików a przede wszystkim Resursie Urzędniczej za udzielenie sali Saskiej p. pułkownikowi Clavowi za muzykę 100 pp. Pp. posłowi Götz-Okocimskiemu, J. Ripperowi za ofiarowane piwo, A. Ripperowi i A. Koziańskiemu za druki i wielu innym, których współudziałem w pracach około „Kiermaszu“ tak pomyślny rezultat osiągnięto.

Janowa Federowiczowa, Anna Zieleniewska.

Króliki. Z kółka rolniczego w Okocimiu piszą nam: Francja spożywa rocznie do 100 milionów królików. Londyn potrzebuje tygodniowo do 300.000 królików. U nas pomału przychodzimy do przekonania, że

chów królików bardzo się oplaca. Stwierdzono, że mięso królików swą dobrocią przewyższa najlepszy drób. I dla czego nie chowamy tego miłego i pożytecznego a zawsze czystego zwierzątka? Wiele do tego nie potrzeba. Paczka, skrzynka, jakaś komórka lub strych za pomieszkaniem; na żywność chwasty garść siana, od czasu do czasu, trochę ziarna, oskrobiny, ot i wszystko, czego królik potrzebuje. Chowajmy ale króliki rasowe, które są dwa razy tak wielkie jak nasze skarwoładale. Najlepszy królik do chowu u nas jest Normandzki. Wielcy hodowcy, jak Falkowski i inni, bardzo zalecają tę rasę, która daje mięso smaczne i soczyste, a przytem dobrze się mnoży i chowają.

Repertuar teatru miejskiego.

W sobotę: „Sherlock Holmes“ kom. w 4 akt. według Conan Doyle'a et Gilleta. (nowość.)

W niedzielę: o godz. 3 popoł.: „Oj młody, młody!“ kom. w 4 akt. Al. hr. Fredry (syna) ceny znizone do połowy; o godz. 7 wiecz.: „Sherlock Holmes“.

Poniedziałek: „Dożywocie“ kom. w 3 akt. Al. hr. Fredry.

Wtorek: „Sherlock Holmes“ kom. w 4 akt. według Conan Doyle'a et Gilleta.

Środa: „Rewizor z Petersburga“ kom. w 5 akt. N. Gogola. (popul.)

Czwartek: „Zakochana“ (L'Amoureuse) ko medja w 3 aktach Jerzego de Porto-Riche.

Piątek: teatr zamknięty.

Sobota: „Amfitryon“ kom. w 3 akt. Moliere, przekład wierszem Franc. Zablockiego.

Niedziela: o godz. 3 popoł. „Ach to Zakopane“ krot. w 3 akt. C. Kraatza i M. Neala (ceny znizone do połowy).

O godz. 7-ej wieczorem „Amfitryon“.

Repertuar teatru ludowego.

Sobota dnia 17 bm. „Popychadło“.

Niedziela, dnia 18 bm. o godz. 3 po połud. „Złodziejka“.

Skład Fortepianów W. BARABASZ

KRAKÓW, J. 39, I.P. LINIA A-B
(Dom Wgo Wł. Fischera)

Ruch polityczny w kraju.

W ubiegłą niedzielę odbył się wiec Polsk. centrum ludowego w Giebułtowiu, w wiosce, o trzy kwadransy drogi oddalonej od Krakowa. Choć jednak niewielka przestrzeń dzieli Kraków od Giebułtowa, to w wiosce tej nikt jeszcze nie urządził zebrań, ani też ze strony żadnego stronnictwa nie głośzono tam hasel politycznych. Polskie Centrum ludowe uczyniło to pierwsze.

W obszernej sali dawnej szkoły zebrali się licznie giebułtowanie celem wysłuchania przedstawicieli centrum. Zgromadzenie zagaił ks. M. Kądzioła i przeprowadził wybór prezydium, do którego weszli: ks. proboszcz Kania, W. Polak, włościanin, jako zastępca, Rozpędzik, jako sekretarz, a na asesorów powołano: pp. Zabiegają Józefa i Jana Siwka.

Przewodniczący podziękował za wybór, a zarazem przedstawił cel zebrania, poczem udzielił głosu przybyłym referentom ks. M. Kądziole i prof. Straszewskiemu. Referenci, a szczególnie prof. Straszewski, wyjaśnił znaczenie centrum ludowego, potrzebę organizacji. Mówił również o czteroprzymiotnikowej reformie wyborczej. Zebrani wysłuchali referatów, a następnie na postawione wnioski odpowiedzieli: »przystępujemy do centrum«, »uznamy zmianę reformy wyborczej za potrzebną.«

Na zakończenie przemówił w kilku słowach włościanin Kacprzydowski za potrzebą organizacji oraz ks. proboszcz dziękując gościom za przybycie na wiec i zamknął zgromadzenie. Zebrani zaś odśpiewali pieśń »Serdeczna Matko« i rozeszli się do domów.

— **Mianowania.** Z Wiednia telefonują nam: Wiener Ztg. ogłasza: Minister spraw. zamianował sekretarza sądowego Feliksa Wilczyńskiego z Bochni radcą sądowym dla Wadowic.

— **Z dyrekcji kolei państwowych** donoszą nam: W zamiarze umożliwienia publiczności bezpośrednio zetknięcia się z zarządem kolejowym i ustnego przedstawienia swych życzeń i zażaleń, oraz zasięgnięcia informacji dotyczących spraw komecyalnych i taryfowych odnoszących się do przewozu na szlakach au-

GORSETY najnowszych krojów paryskich i brukselskich poleca
Paryska Pracownia Gorsetów „Felicja“ w Krakowie

ULICA FLORYAŃSKA L. 2 (HOTEL DREZDEŃSKI).

Wszelkie zamówienia w zakres gorseciarski wchodzące wykonuje się w ciągu 8 godzin. — Przyjmuje wszelkie reperacje.
Zlecenia z prowincyi skutecznie się odwrotną pocztą.

strjackich kolei państwowych, objeżdżać będą delegaci dyrekcji kolejowej stacje o zmniejszonym ruchu towarowym celem ustnego porozumienia się z interesantami

Delegaci będą przyjmowali interesantów z miejscowości poniżej wymienionych oraz z okolicy tychże, w biurze naczelnika stacji, a mianowicie: w Tarnowie 4 grudnia od 9—11 przed poł., w Rzeszowie 5 grudnia od 9—11 przed poł., w Żywcu 5 grud. od 9—11 przed poł., w Krośnie 26 listopada od 3—5 po poł., w Jasle 26 listopada od 9—11 przed połudn., w Nadbrzeziu 14 grudnia od 3—5 po połudn., w Sanoku 17 listopada od 9—11 przed poł., w Gorlicach 29 listopada od 3—5 po połudn., w Nowym Sączu 29 listopada od 9—11 przed południem.

— **Przeniesienia w administracji.** „Gazeta Lwowska“ ogłasza: Minister spraw wewnętrznych przeniósł starostę Spiridyona Telichowskiego ze Zbaraża do Złoczowa, powołał starostę dra Bogusława Ambroziewicza w Nisku do służby w namiestnictwie, oraz porucił starostę Michałowi Bawskiemu kierownictwo starostwa w Jasle, starszemu komisarzowi pow. Bolesławowi Pilatowskiemu kierownictwo starostwa w Przemyślanach, starsz. kom. pow. Adamowi Leszczyńskiemu kierownictwo starostwa w Nisku i sekretarzowi namiestnictwa Józefowi Dniestrzańskiemu kierownictwo starostwa w Zbarażu.

Święta Cecylia. We czwartek przypada dzień patronki muzyki, św. Cecylii. Na cześć jej w Warszawie i wielu miastach polskich, towarzystwa muzyczne i kółka śpiewackie występują z produkcjami religijnymi podczas nabożeństw, a nawet z wieczorkami muzycznymi. W Krakowie od lat wielu zapomniano o tem zupełnie. A przecież miasto nasze posiada kilka towarzystw śpiewackich, któreby mogły bardzo łatwo powetować to zaniedbanie, trzeba tylko żeby ktoś wystąpił z inicjatywą w naszych kołach muzycznych, a poparcie znajdzie z pewnością...

Bandyci pod Tarnowem. Z Tarnowa donoszą: D. 14 b. m. wracali urzędnicy banku parcelacyjnego A. Hurysz i Stan. Ciepik oraz geometra p. Nawrocki z Bobrownik pod Tarnowem. W polach wsi Partyń napadła na jadących banda opryszków, złożona z 8—10 ludzi. Dwóch rzuciło się do koni, chcąc je zatrzymać, dwaj inni z drągami wzniesionymi uderzyli na powóz, a reszta bandytów zaatakowała konie gradem kamieni. Dzięki tylko przytomności woźnicy, który puścił konie pełnym galopem, obyło się bez nieszczęścia, a może i śmierci jadących, gdyż ani jeden nie posiadał broni ze sobą. Opryszki pędzili jakiś czas z rykiem „halt! „stój!“ za powozem, wreszcie nie mogąc go dogonić, zostali w tyle. Jest rzeczą prawdopodobną, że w okolicy tej grasuje cała zorganizowana banda opryszków, albowiem draby wiedzieli, że powracający z Bobrownik mają przy sobie większą sumę pieniędzy, zebrałą ze sprzedaży parcel. O wypadku doniesiono żandarmerji.

Zagadkowy wypadek śmierci. Jak z Dukli donoszą, d. 11 b. m. rano koło karczmy w Równem znaleziono zwłoki nieznanego właściciela, leżące na kupie kamieni, twarzą do ziemi zwrócone. Obok stała fura z kołmi, którymi denat przyjechał właśnie w nocy przed karczmę. Z powodu silnego przynozku, przypuszczają, iż nieszczęśliwy zmarł, zwłaszcza, że był podobno pijany. Zwłoki odstawiono do kostnicy. Śledztwo w toku.

— **Od Wydawnictwa.** Od najbliższego poniedziałku przywracamy poniedziałkowy numer poranny, na co zwracamy uwagę naszych miejscowych prenumeratorów i czytelników.

Numer wyjdzie o godz. 9 rano.

Z sali sądowej.

Trzeci dzień rozprawy.

Świadek Marja Janczyk poznała Doktora, gdy ten sprawdził się do domu Zemli, gdzie już mieszkała. Uważała go za kawalera do chwili, gdy sprowadził swą żonę. Była to kobieta pociwa, która nawet ze Stachurską żyła zgodnie, troszcząc się o dziecko w czasie pobytu jej w Ameryce. — Po zamordowaniu Doktorowej, wyrażał się Wąż

wobec świadka z zalem o nieboszce, i dodał: „Wątpię, by uczynił to Doktor, bo on ma dobre serce.“

Świadek Marja Kowalczyk, jako sąsiadka Doktorów, często widywała się z Doktorową, uważając ją za kobietę uczciwą. Niekiedy, zaliła się ona na Stachurską i Zakrzewską, oraz na męża, który na obiad dla niej dawał 12 lub 13 centów.

Na to zwraca się Doktor z zapytaniem do świadka, czy żona jego dobrze wyglądała. Kowalczykowa stwierdziła to.

Świadek Fran. Mikulski, sąsiad Doktora opowiada, że dn. 27 maja 1902 r. widział Doktora, gdy ten około godz. 10 wiecz. powrócił do domu i prosił świadka o pożyczanie pogrzebaczki dla podważenia drzwi, gdyż żona jego zabrała klucz z sobą. Nie długo potem nadeszła Zakrzewska i cichym głosem zapytała: „gdzie gosposia?“ — Nie była ona jednak wówczas pijana. — Na jutro około g. 6 rano doszła do uszu świadka wiadomość, że na Krzemionkach leży trup jakiejś otrutej kobiety. Udał się na miejsce i poznał Doktorową.

Świadek Karolina Sikorowa będąc na 10 dni przed morderstwem u Zemli słyszała jak Doktor zalił się na swą żonę i objawił chęć wyjazdu do Ameryki. Obecna przytem Stachurska, powiedziała wtedy: „Wy bo kumie nie umiecie sobie z tem radzić, a myślicie tylko o Ameryce.“ — Dowie działy się o śmierci Doktorowej, zastanowił świadka, czy przyczyną nie był to mąż.

Na zeznaniu Barbary Śmiech, odczytane z kolei, że Zakrzewska wyraziła się iż Doktorową zadusił Wąż pocięciem, obwiniona przeczy objaśniając, że przypuszczała tak tylko.

Świadek Marja Nawrot, siedząc z Zakrzewską w jednej celi słyszała od niej dużo i widziała jak otrzymywała od Doktora kartkę, w której ten pisał: „Trzymaj się jak dotąd. Możesz otrzymać tylko rok, boś jest małoletnia.“ — Zakrzewska zaprzecza temu. — Dalej powtarza świadek opowiadanie Zakrzewskiej, jak na Krzemionkach ona i Doktor zostawili Doktorową śpiącą, poczem on wrócił do domu przez parkan, a ona przez bramę.

Świadek Franciszka Hirsch siedziała z Zakrzewską w więzieniu śledczym. Tam powiedziała Zakrzewska: „Jam niewinna, ale wezmę wlnę na siebie byle tylko Doktor był wolny. On ma dużą pensję, to będzie o mnie pamiętał.“

Przew: Czy Zakrzewska to mówiła?

Obw: Być może, ale nie pamiętam.

Na tem ukończono przesłuchanie świadków i odczytano kilka protokołów drobnych zeznań, z których wynika, że Doktor z żony nie był zadowolony i starał się jej pozbyć. W jednym z listów zaznacza Doktor możliwość, iż morderstwa dokonał brat Zakrzewskiej, który odsiadywał karę w Wiśniczu obecnie jednak nie żyje.

Doktor przy tem poczyna opowiadać, że na kilka dni przed morderstwem, przyszedł doń nieznanemu mężczyźnie i przedstawił się jako narzeczony Zakrzewskiej i ojciec jej dziecka. W śledztwie wyparł się on znajomości z Zakrzewską, i fałszywie przysiągł. Doktor przypuszcza więc, że niezajomy ten mógł popełnić morderstwo.

Na to odpowiada jeden z przysięgłych „Cóż za interes mógł mieć w zamordowaniu pańskiej żony? Raczej mógł pana zamordować z powodu stosunku z jego narzeczoną.“

Dalej odczytano listy Stachurskiej z Ameryki. Wynika z nich, że Wąż nosił się z zamiarem wyjazdu do Ameryki.

Dr. Wachholz odczytał następnie protokół sekcyjny stwierdzający, iż zamordowana była wprawdzie chorą na serce, śmierć jednak nastąpiła wskutek uduszenia przez jedną lub dwie osoby.

Po odczytaniu jeszcze protokołu z poprzedniej rozprawy, przewodniczący zarządził odroczenie rozprawy na dzień następny.

Jutro po odczytaniu pytań, nastąpią wywody prokuratora oraz obrońców, poczem zapadnie wyrok.

Czwarty dzień rozprawy.

Dziś rozpoczęto rozprawę ułożeniem pytań dla sędziów przysięgłych. Zadano ich dwa: 1). Czy Ignacy Wąż winien jest zbrodni zamordowania Józefy Doktorowej, namówiony do tego przez Stachurską? 2). Czy Marja Stachurska winna jest, że przez namowę, nakłoniła Ignacego Węza do zamordowania Józefy Doktorowej?

Po tem przystąpił zast. prokuratora dr. Tokarz do uzasadnienia oskarżenia, następnie zaś przernawali kolejno obrońcy dr. Lewicki i dr. Przeworski.

Po rezume przewodniczącego, udali się przysięgli na naradę, poczem przez usta swego zwierzchnika p. Iglickiego na oba pytania odpowiedzieli 12 głosami *nie*. Trybunał wydał wyrok uwalniający a prokurator oświadczył, że uznaje wyrok za prawomocny.

Telegramy.

Wiedeń, 17 listopada.

W Izbie posłów przyjęto wczoraj § 7. w brzmieniu proponowanym przez komisję, a odrzucono wszystkie wnioski mniejszości.

Następnie rozpoczęto dyskusję nad grupą III-ą, obejmującą resztę postanowień o zmianie ustaw zasadniczych, dotyczących reprezentacji państwa.

Pos. Metall uzasadniał wniosek mniejszości o rozszerzenie autonomji krajów, wykazując zbawienną pierwszą działalność, szczególnie na polu szkolnictwa, i omawiając sprawę, jakiego w tedy przypadły kompetencji krajów.

Pos. Kos podniósł, że kwestja rozgraniczenia kompetencji ustawodawczej nie stoi w żadnym związku z reformą wyborczą i komisja reformy wyborczej z winy Koła polskiego przekroczyła swój zakres działania. Mówca imieniem klubu ruskiego przeciw wszelkiemu rozszerzeniu zakresu działania sejmów, a specjalnie galicyjskiego.

Pos. Etz podnosi, że przez powiększenie liczby posłów, parlament nie będzie zdolny do pracy i z tego względu nie może się zgodzić na reformę wyborczą, obawia się także niebezpieczeństwa dla Niemców i przewiduje utworzenie się większości słowiańsko-niemiecko-liberalnej. Oświadcza się wreszcie za rozszerzeniem kompetencji sejmów.

Pos. Herold imieniem młodoczechów oświadcza się za wnioskiem Metalla i komisji; podnosi, że jeżeli wniosek autonomiczny zostanie przyjęty, rząd będzie musiał przedłożyć sejmom nowoczesną reformę ordynacji krajowej.

Po wystąpieniu posła Voglera przeciw wnioskowi komisji, pos. Kubik imieniem ludowców złożył oświadczenie, że ludowcy pragną (?) rozszerzenia autonomji, ale równolegle ze zmianą ordynacji wyborczej sejmowej w kierunku czteroprzymiotnikowego prawa głosowania.

Przemówił wreszcie pos. Starzyński, wykazując w dłuższym wywodzie, że w t. zw. wnioski autonomiczne w rzeczywistości nie zawierają żadnego rozszerzenia autonomji i mają tylko na celu zabezpieczenie praw przysługujących już sejmom na podstawie ustaw dotychczasowych.

Na tem przerwano obrady do dzisiaj.

Na końcu posiedzenia odczytano jeszcze 9 wniosków nagłych, które wnieśli hr. Sternberg (6) i pos. Tavec (3).

Między odczytaniami wczoraj interpelacjami znajduje się interpelacja pos. Daszyńskiego i tow. w sprawie aresztowania dra. Kraszewskiego, asystenta lwowskiego wydziału medycznego na żądanie rosyjskiej policji.

Pos. Breiter i tow. oraz pos. Kaftan i tow. wnieśli interpelację w sprawie drożyzny mięsa.

Rada państwa.

Wiedeń. Posiedzenie Izby posłów rozpoczęło się o godzinie 11 przed południem. Między interpelacjami znajduje się także interpelacja pos. Breitera i tow. w sprawie odszkodowania austriackich poddanych, którzy podczas niepokoju w Rosji odnieśli rany.

Przystąpiono do dalszego ciągu dyskusji nad reformą wyborczą, (grupa III.)

Po przemówieniach Romańczuka, Głabińskiego i kilku innych mówców przyjęto ar. III. w brzmieniu komisji, 205 głosami przeciw 35.

Wniosek Metalla odrzucono. Następnie przyjęto artykuły 4, 5 i 6.

Na wniosek Choca posiedzenie zamknięto. Następne w poniedziałek.

Ochrona wolności wyborczej.

Wiedeń. Subkomitet komisji dla reformy wyborczej, wybrany dla ustawy o ochronie wolności wyborczej, odbył dzisiaj posiedzenie pod przewodnictwem posła Duleby. Obecni byli ministrowie spraw wewnętrznych i sprawiedliwości. Obradowano nad § proponowanym przez posła Dulebę, w sprawie ochrony kandydatów. Po dyskusji zgodził się komitet na brzmienie

NAJWIĘKSZY WYBÓR OBRAZÓW I OBRAZKÓW ŚWIĘTYCH. Reprodukcyjne znakomitych mistrzów i galery z pierwszorzędnymi fabrykami. DYPLOMY KONGREGACYJNE I MEDALE, MEDALIKI I KRZYŻYKI srebrne i zwykłe. RÓŻAŃCE, SZKAPLERZE. Korpusy na krzyże od małych do dużych, tanie i drogie, są też artystycznej roboty z kości słoniowej oraz rzeźbione z drzewa. Znakomite świece woskowe. FIGURY święte najrozmaitszej wielkości. Feretrony i obrazy do tychże. Oprawia się obrazy w ramy z listew, których posiadamy znaczny wybór. Książki do nabożeństwa dla każdego wieku i stanu. Przyjmuje się wszelkie zamówienia w zakres handlu wchodzące.

Kazimierz Zajęczkowski w Krakowie Plac Maryacki Nr. 8.

proponowane przez dra Kleina przy uwzględnieniu dwóch wniosków dodatkowych posłów Coniego i Hrubego. Równocześnie uproszono ministra sprawiedliwości, aby zredagował ostatecznie ten paragraf i przedłożył go na dzisiejszym posiedzeniu komitetu.

Wiedeń. Minister spraw zagranicznych bar. Aehrenthal był wczoraj po południu na długiej audjencji prywatnej u cesarza.

Niemcy w południowej Afryce.

Berlin. W sejmie Rzeszy przedłożono kredyt dodatkowy 29 milionów m. na r. 1906 dla ekspedycji do południowej Afryki.

Import bydła.

Wiedeń. Rząd zezwolił na import wołów Włoch do Austrii

O mandat dla Polaków bukowińskich.

Wiedeń. Jak donosi „Polnische Cor“ bukowińskie Koło polskie zwróciło się telegraficznie do Koła polskiego w Wiedniu z prośbą, aby w dyskusji nad postulatem okręgów wyborczych oświadczyło się za przyłączeniem 4 czysto polskich gmin do m. Czerniowiec i aby, jeżeli to jest możliwym, starało się dla Czerniowiec uzyskać proponjonalne prawo wyborcze.

Wiedeń. Przybył tu namiestnik hr. Potocki.

Wiedeń. Przy ciągnięciu losów 3 proc. kredytowych ziemskich z r. 1880 l. emisji, główna wygrana 90.000 koron padła na S. 2478 Nr. 77.

Wielki pożar.

Santjago de Chile. Na przedmieściu handlowym wybuchł wielki pożar. Szkodę obliczają na 2 do 3 miljonów.

Rzym. W porcie neapolitańskim wybuchł wczoraj pożar w magazynach i zniszczył wielkie zapasy cukru, paraficy itd. Udało się wreszcie ogień ugasić i część towarów uratować. Jak „Tribune“ donosi, szkoda wynosi trzy miliony lirów.

Pismo Ojca św.

Rzym. Papież wystosował następujące pismo do wikarego Rzymu kardynała Respigi:

Bolesny stan kościoła, który zwalczają i atakują liczni jego synowie, którzy atoli stali się teraz jego wrogami, prowadzi do przekonania, że nadeszła chwila ucieczki do modłów. Dlatego Ojciec św. wzywa kardynała, by polecił wszystkim księżom rzymskiej dyecezyi do końca br. podczas Mszy św. czytać „modlitwę za nieprzyjaciół“ (pro inimicis) i by napomnieli wiernych do łączenia swych modłów z kapłanami.

Walka z polskim katechizmem.

Kolonia. Według doniesienia Koeln. Ztg. z Berlina podanie X. arcybiskupa Stablewskiego

i kaptuły gnieźnieńsko poznańskiej do cesarza z prośbą o zmianę postanowień o języku wykładowym religii w szkole, zostało z polecenia cesarza odmownie zatwierdzone przez ministerstwo oświaty.

Epilog buntu grenadierów rostowskich.

Moskwa. (Pet. aj. tel.) Komendant rostowskiego pułku grenadierów pułkownik Szumański został zasądzony na 8 miesięcy twierdzy i ograniczenie niektórych praw służbowych, ponieważ nie poczynił odpowiednich zarządzeń dla stłumienia buntu wśród żołnierzy swego pułku.

Ze świata.

Proces kapitana z Köpenick odbędzie się w Berlinie jeszcze w obecnej kadencji sądów przysięgłych. Świadków stanie do rozprawy około 70. Śledztwo zbliża się do końca. Voigt jest już zupełnie zdrow i składa sądowi memoryały, pisane, jak zaznaczają dzienniki, wyborynym stylem i bardzo ortograficznie.

Okradziony berlińczyk. Maksymilian Schultze z Berlina przybył do Krakowa celem zwiedzenia miasta. Tu, w nocy z 15 na 16 b. m. w domu noclegowym przy ulicy ul. Lubicz, podczas snu skradziono mu z pugilaresu umieszczonego pod poduszką, banknot 100 marek i 10 marek. Pozostawiono mu tylko 20 marek. Jako podejrzanego, aresztowała policja Stanisława Opalka kelnera bez zajęcia z Tarnowa, który z p. Schulcem pił, a potem z nim nocował. U Opalka znaleziono sporą kwotę pieniędzy.

NADESLANE.

Rubryka ta nie pochodzi od Redakcji, która też za nią nie odpowiada.

Podziękowanie.

W głębokim smutku pogrążona po stracie Najukochańszego Stryja i Dziadka ś. p.

ks. MIKOŁAJA ALEKS. BOJARSKIEGO ! owego Cła, W ANDRA CMF (-) Ł. -) Ł 4) składamy najserdeczniejsze podziękowanie „Bóg zapłać“ Wielebnym Braciom Miłosierdzia, w szczególności Wielebnemu Ojcu przeorowi Laetusowi Biernatkowi, Drowi Frączkiewiczowi, prymaryuszowi konwentu za staranną, troskliwą opiekę, pielęgnację i pomoc lekarską.

Wielebnym OO. Reformatom w szczególności Przewielebnemu Ojcu Janiekimu, kustoszowi za niesienie pociechy i dodawanie otuchy w ciężkich cierpieniach chorego, jakoteż miejscowemu Przewielebnemu Duchowieństwu w

szczególności ksks. Chromińskiemu, Johnowi, Krupińskiemu, Drowi Jungowskiemu i Piksie za wzięcie udziału w żalobnym obrzędzie w kościele i odprowadzeniu zwłok na miejsce wiecznego spoczynku. Rodzina.

Często nadarza się sposobność przy zranieniach polecić dobry środek zaradczy. Takim wypróbowanym i skutecznym środkiem, który przez swoje antyseptyczne, ochładzające i usmieczające ból działanie chroni przeciw zapaleniom i sprowadza zabliznienie, jest znana w całej Monarchii Pragska maść domowa z apteki B. Fragnera, c. k. dostawcy Dworu w Pradze. Ponieważ ta maść da się przez lata całe przechowywać bez zmiany, nie tracąc przytem swj skuteczności, powinna się znajdować na nieprzewidziane wypadki w każdym domu.

Objaśnienie konkursu o nagrodę „Ceres.”

Fabryka wyrobów spożywczych „Ceres“ rozpisala konkurs o nagrodę 15.000 koron. Wiele gospodyń mniemało, że aby uzyskać nagrodę, trzeba wynaleść nowe potrawy. Mniemanie to jest zupełnie mylnem. Z tych 15.000 koron przeznaczono tylko 2.800 kor. na nowe przepisy, z pozostałych zaś 12.200 kor. będą nagrodzone przepisy na dawno używane potrawy, które zamiast na tłuszczu zwierzęcym, będą wypróbowane na tłuszczu „Ceres“.

Firmie rozechodzi się głównie o to, ażeby korzystając z doświadczenia dzielnych gospodyń używających tłuszczu do potraw „Ceres“, sporządzić nowy podręcznik kucharski, ażeby każda gospodyni, nauczyła się wszystkie potrawy przyrządzać na tym tłuszczu.

Skład fortepiano w pianin

owych i przegranych, sprzedaje i wypożycza najtaniej za gotówkę i na raty instrumenta 1845

Z. Raba, ulica w. Jana L. 13

Wszędzie do nabycia

Kalodent

niezbędny środek na zęby czyni je czystymi i zdrowymi.

Towar najlepszy po cenach fabrycznych możliwie najniższych.

Pończochy, skarpetki, pończoszki dziecięce, mankieciki (mitenki) i rękawiczki z każdego materiału jak wełny, bawełny, nici, jedwabiu, bielizna trykotowa męska i damska.

Nowość! Pończochy i skarpetki kneipowskie z bardzo trwałe galicyjskiej przędzy oraz serlaczki i kiptacy damskie i dziecięce w stylu huculsko-zakopiańskim z pięknym artystycznym wyszyciem. Przyjmuję większe i mniejsze zamówienia prywatne jako też nadrabianie pończoch i skarpetek. Udziałem również nauki na wszystkich systemach maszyn pończoszniczych — pośredniczę w zakładaniu podobnych pracowni, oraz w sprowadzaniu maszyn na spłaty ratalne miesięczne. — Poleca się P. T. Rodakom (Rodaczkom) pragnącym wspierać przemysł krajowy i jedyne w Galicyi większe przedsiębiorstwo polskie dające możliwość zarobku kilkudziesięciu rodaczkom Pierwsza galicyjska fabryka Franciszka Wachowicza w Krakowie, ulica Długa Nr. 11. Podręczny magazyn sprzedaży i zakład fabryczny otwarty z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 8 rano do 7 wieczór. 1915 7

JUBILER

B. ARMATOWICZ

Kraków, Rynek Główny 18.

Pracownia i skład wyrobów złotych i srebrnych najgustowniejszych w największym wyborze. Zamiana tudzież naprawa biżuterji sumienna i punktualna. 2473 5

Chińskie srebro po cenach fabrycznych

PIERWSZA KRAKOWSKA PALARNIA KAWY

Ważne dla P. T. Gospodyń!

Za darmo, jako premię, otrzymają każdy z P. T. Odbiorców, wykazujący się zwrotem woreczków (z marką ochronną) z zakupionych 12 1/2 kigr. kawy młoczonej woreczkową mieszanki palonej kawy patentowaną i oszobotną hermetyczną, higieniczną i samomierzającą puszkę do przechowywania kawy.

zwaną: „CONSERVATOR“

M. JAWORNICKI
Kraków, Rynek gł. 44.

Maszynista egzaminow.

Przeżyty, pracowity, katolik, potrzebny do obsługi maszyny parowej w młynie (większa lokomobila R. Wolfa w Magdeburgu). Odpisy świadectw i warunki podać do zarządu dóbr Sądowa Wiźnia poczta. Nieuwzględnione podania zostaną bez odpowiedzi, świadectwo się nie zwraca, osobiste stawiennictwo nie wymagane. 2482 2

Najlepsze i najtańsze

harmo-nijki

tylko we fabryce harmonijek p. O. Lederhofer w Pradze Jerusalemgasse 15; filia w Opawie. — Cenniki darmo.

Kompl. wyprawy kuchenne poleca głównie W. Halski Kraków Sukiennice

czysto niklowe najlepszej marki, Sphinx stalowe emaliowane, patentowane stalowe z obrączką emaliowane stalowe i emaliowane Prima najlepszej marki żelazne emaliowane marki Cieszyn Bazarowe najlepsze.

JEDWAB || JEDWAB || JEDWAB || JEDWAB

Messalina i Radium

W paski i kratę

bulssina i tafto

Satin Chine i na i podszełki

bluzki i suknie we wszystkich cenach, jak również najnowszy wybór czarnych, białych i kolorowych Jedwabów Hennaubergae od 60 ct. do zł 11/35 za metr. — Franco i już celona do domu. Wzory odwrotno. * Fabryka Jedwabiu. Henneberg, Zürich.

Kalendarz „Prawdy“ na rok 1907 już wyszedł z druku!

Kalendarz ten wykonany na dobrym papierze, zaopatrzone jest w doborową treść. Oprócz kalendarium i jarmarków zawiera on bardzo wiele ciekawych powieści, pożytecznych artykułów, wierszy ilustrowanych licznymi obrazkami większemi i mniejszemi, tak że cały kalendarz przedstawia się bardzo ładnie. Ponadto załącza się jako nadzwyczajne dodatki:

- 1) **Cudowny Pan Jezus w kościele N. P. M. w Krakowie** (obrazek kolorowy, prześlicznie wykonany),
- 2) **Kalendarz ścienny,**
- 3) **Kalendarz kieszonkowy.**

Cena kalendarza wynosi: nieoprawny 40 hal. oprawny 50 hal.

Kupujcie i popierajcie

Kalendarz „Prawdy“

na rok 1907.

Do nabycia

w Redakcji „Prawdy“ Kraków, ulica św. Krzyża 1. 7.

Zamawiający większą ilość otrzymają stosowny rabat.

Nie kupujcie !! zegarka !!

zanim nie obejrzyicie mego wielkiego cennika.

Otrzymacie:

złr.
1.50

złr.
3.50

Niklowe Roskopfy	złr. 1.50
Goldiowe „	złr. 2.—
Srebrne „	złr. 3.—
z podwójną kopertą	złr. 4.—
z 3 ma srebrn. kopert.	złr. 5.—
plaskie stalowe	złr. 3.50
Ameryk. złote „double“	złr. 5.—
Prawdziwy Roskopf Patent	złr. 3.50
Prawdziwy Omega	złr. 9.50
Srebrny łańcuszek	złr. 1.—
14 karat. złoty zegarek	złr. 8.50
14 karat. złoty łańcuch	złr. 10.—
14 karat. piścienie złote	złr. 2.—
Zegary pendulowe od	złr. 2.80
z bicem wieżowem	złr. 4.50
z muzyką	złr. 6.—
z kukulką	złr. 2.50
Zegary kuchenne	złr. 1.20
Budziki	złr. 1.20
z podwójnym dzwonkiem	złr. 1.75

3 lata pisemnej gwarancji; za nieodpowiednie zwrot pieniędzy.

Wysyłka za zaliczką

Max Böhnel

ZEGARMISTRZ

Wien, IV, Margarethenstrasse 27 (we własnym domu).
żądajcie mego cennika z 2000 rycin darmo i oplatnie.

2189-20

Potrzebna kucharka

ze znakomitemi świadectwami z dużych domów od 1 grudnia. **Loretańska 4 I. p.** 2483 2

KANARKI

harcyńskie

rasy Selferta znakomite śpiewaki, z miłym łagodnym głosem, także przy świetle śpiewające, po 10, 15, 20 koron i wyżej. Samiczki po 3 i 5 koron. Przesyłam także pocztą za zaliczką, z poręczeniem wartości, oraz nadejścia zdrowych do miejsca przeznaczenia.

Hodowia prawdziwych Harcyńskich Kanarek

J. Szufa

Kraków ul. Floryańska 38.

Spółnik

do korzystnego interesu, mającego się produkować po większych miastach Galicji i Austrii, z kapitałem 1200 zł. potrzebny zaraz. Zgłosz: **Pędzichów 3, Zawadzki.** 2500 3

Dobry zarobek

mogą mieć osoby w każdej okolicy chcąc się trudnić zbieraniem zamówień na obrazy. Dotychczasowe zajęcia obojętne, sposób pracy poucza się, wymagana rzetelność. Zgłoszenia przyjmuje „**Wolin**“ Kraków poste restante za kwitem inseratowym 2476 2

Podziękowanie

Niniejszem poczuwam się do miłego obowiązku publicznie podziękować Szan. Redakcji

Informatora

(w Krakowie ul. Wislna 2) za życzliwe zajęcie się moją sprawą i korzystną informację. Oby takich instytucyj więcej w naszym kraju a wówczas byłby świat bez blagi a ludzie bez niedoli. —

Adolf Riessler

nadleśniczy i rezerw. porucznik

Północno Niem. Lloyd w Bremie,

(Norddeutscher Lloyd)

Generalna Agentura dla Galicji
we Lwowie, ul. Grodecka 93.

Regularna bezpośrednia komunikacja przewozowa z Bremen, pospiesznymi i pocztowymi parostatkami.

DO STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI:

Nowego Jorku, Baltimore, Galveston) Brazylii, Argentyny (Buenos Aires), Australji, Japonji etc.

Bilety kolejowe do każdej stacji Północnej Ameryki.

Wszelkich wyjaśnień w sprawach podróży, udziela i bilety sprzedaje:

Generalna Agentura Półn. niem. Lloydu
we Lwowie, ul. Grodecka 93.

Koresp. w językach: polskim, ruskim, niemieckim.

Hofa pasty są najwytworniejszym wyrobem polskim.

Hofa pasty konserwują skórę i nadają obuwiu trwałą połysk.

Hofa pasty są wydatniejsze od wszystkich innych.

Za zwrotem 5 pudełek próżnych z pasty Hofa, daje się jedno pudełko pasty darmo.

4760

Na Gwiazdkę

sprzedaje, wysprzedając równocześnie po cenach własnych wszelkie

pojazdy na resorach,

tak nowe jak używane w dobrym stanie 2471 12

St. Cyrankiewicz
właściciel składów z wszelkimi pojazdami
w Krakowie,

mieszka: św. Jana 30. — Skład: ul. Sławkowska 32.

5% NA RZECZ TOW. SZKOŁY LUDOWEJ.

BIBUŁKI I TUTKI CYGARETOWE

PROMIEŃ

PRZEZ INSTYTUT CHEMICZNY C. K. UNIwersYTETU LWOWSKIEGO

2155 20

Za najlepsze uznane.

Wszędzie do nabycia.

Fabryka: Lwów, ul. Pańska-boczna.

Harcyńskie kanarki
Seiferta
tylko krótki czas potrwa ich sprzedaż. Spiewają tak w dzień jak w nocy.
Son Iermann z Harzu.
Plac między 1 i 2 obok Hotelu centr.

Wielkie wrażenie
wzwołani w kręgach lekarskich i szerokiej publiczności wynalazca amerykańskiej
LOVACRINY
wody na włosy oznaczanej na międzynarodowej wystawie w Brukseli złotym medalem i dyplomem honorowym z krzyżem.
Lovacrina działa tak silnie na cebulki, że po 5 dniach wytwarza niezawodnie włosy na głowie i brodzie i w o. ile gdzie to jest możliwe. Łupież, strupy, i wypadanie włosów znika pod gwarancją, po jednorazowym użyciu. Mamy dowody, że przeszło 1.000 tysiąch i nie mających włosów zaostali przez używanie Lovacriny uzyskali bujny porost włosów. Lovacrina wytwarza gęsty i długi włos, a posiadane włosy odzyskują powoli swoją pierwotną barwę. Cena wielkiej flaszki Lovacriny, wystarczającej na kilka miesięcy K. 5.— 3 flaszki 12 K., 6 flaszek 20 K. Do uzyskania sympatycznie białej, czystej i delikatnej cery na twarzy, rękach i całym ciele, wolno i od wszelkich nieczystości, jak: Węgrzy, pięgi, liszaje itd. używajcie absolutnie nieszkodliwy, dotąd nieprześcignionych preparatów „Lovacrin”.
Cremu Lovacrin w słoikach po 3 K. i 5 K. Wody toaletowej Lovacrin w flaszkach po 3 i 5 K. Pudru Lovacrin (biały, różowy, kremowy) w pudełkach po 3 i 5 K. Wysyłka za zaliczką lub poprzedniemi nadaniem pieniędzy przez główny skład: **Ludwik Pollak** (prezident M. Feith), Wien VI. Mariahilfersstr. 43. — Do nabycia również w wielu aptekach, drogeriach i składach perfum. — W Krakowie do nabycia: I. Hanak i Sp. drog. cery, Szewska 5, Reim i Sp. 2478 0

Sprzedaż.
20 morg. pola w jednym kawałku wraz z nowo marmurami pobudynkami, 15 minut od stacji i od fabryki cukr. Chybi w równinie w pięknym położeniu z wolnej ręki do sprzedania. Blizszej wiadomości udziela właściciel **Pawel Rusek w Mniehu Nr. 39.** Poczta i stacja Chybi. Austriacki Śląsk. 2481 4

Polowanie
na 2474 3
rogacze, zajęce, kuropatwy, bażanty, kaczki i cietrzewie jest do wydzierżawienia od zaraz na lat trzy. Obszar ca 5000 morg, cena roczna około 2000 koron. Łaskawe oferty nadsyłać do 20 bm. do Administracji Dóbr Bobrek koło Oświęcimska.

Pożyczki
łatwawia za kondyktem i bez kondyktu, dla P. T. urzędników, oficerów w ogólności, profesorów, wieloletniego duchowieństwa, nauczycieli, zotarjuszy, lekarzy, adwokatów i aptekarzy. **Reprezentacja Beamten-Vereinu** we Lwowie ul. Kopernika 28. 2410 13

CZEKOLADA
mleczna Orzechowa
wyrób własny poleca
Adam Piasecki, Kraków
ul. Długa 10. ul. Floryańska 2, Hotel Dreźnieński. 2315

w
6 DNIACH
do **AMERYKI.**
Przeprawa pasażerów do
KANADY
i ARGENTYNY.
Żądać pouczenia.
Korespondentka wystarczy 2112 104
Falck & Comp.
HAMBURG, RABOISEN 30 g. n.
Korespondencya we wszystkich językach.

Pomyślność w rodzinie zależy od zapobiegliwości naszych pań!
Kathreiner
Kneippowska
kawa słodowa
jest jedyną kawą słodową, która skutkiem Kathreiner specjalnego preparatu zawiera ulubiony aromat i nader przyjemny smak kawy ziarnistej.
Jej dobrość powszechnie uznane zdrowotne zalety, stwierdzono wielokrotnie przez najwybitniejsze powagi nauki.
Codzienne użycie tejże oprócz pokaźnego zaoszczędzenia wydatków w gospodarstwie domowym przedstawia nieocenioną wartość osobliwie dla młodego wieku!
Przy zakupie należy dobić nie i z naciskiem wymienić nazwę **KATHREINERA** i żądać wyłącznie tylko oryginalnych pakietów zaopatrzonych marką ochronną „Käsigd proboszcz Kneippa.”

Z najwyższego polecenia Jego C. i k. Apostolskiej Mości.
XXV. C. K. Loterya państwowa
na dobroczynne cele wojskowe.
Ta loterya pieniężna, jedyna w Austrii prawnie dozwolona obejmująca 18.359 wygranych w gotówce na ogólna cyfra 512.880 Koron.
Główna wygrana **200.000** Koron w gotówce.
Wygrany:
Ciągnięcie nastąpi nieodwołalnie 20-go grudnia 1906 roku.
Los kosztuje 4 korony.
Losy są do nabycia w oddziale loteryj państw. Wien III., Vordere Zollamtstr. 7, w kolekturach loteryjnych, trafikach, w urzęd. podatku, telegr. i kolejowych w kantorach wymiaay itd. Listy ciągnięci dla nabywców gratis. Losy przysyła się na żądanie bez opłaty porta.
5240 10 **Dyrekcya c. k. Loteryi** (Oddział Loteryj państw)

Obrazy olejne i rodzajowe
po cenach bardzo niskich. — **E. LEICHT**, Kraków ulica Pijarska, przy bramie Floryańskiej, poleca wielki wybór ram własnego wyrobu. — Najstarsza firma w tym zawodzie założona w 1866 r.

Kredyt osobisty dla Urzędników, Oficerów, Nauczycieli etc. Samoistne Stowarzysz. Oszczędności i Zaliczkowe Związku Urzędników udzielają na przystępnych warunkach także na długoletnie spłaty pożyczek osobistych. Agencya wykluczeni. — Adresow Towarzystw udziela się bezpłatnie Centralleitung des Beamten Vereines, Wien, Wipplinger strasse 35. 2223 52

Porebski & Zimler
Kraków, Rynek L. 8.
polecają

Paski
Żaboty
Krawaty
Kożuski
Boa siusie
Koźnierze futrzane
Cachner

Najlepsze i najtańsze źródło zakupna!
Do łaskawej wiadomości! Od moich instrumentów muzycznych niema żadnego cła, ponieważ są wszystkie wyrobem krajowym. Gwarancya. Wymiana dozwolona, lub zwrot pieniędzy.
Polecam najlepsze ręczne harmonie Nr. 306 10 klawiszy 2 rejestry 40 tonów, wielkość 31 razy 15 1/2 cm. K. 650 Nr. 307 10 klawiszy, 3 rejestry, 70 tonów wielkość 31 razy 15 1/2 cm. K. 750. Nr. 663 „Volksfreund Akkordeon“ 10 klawiszy 2 rejestry, 50 tonów, podwójnie brzmienie 3 trabki wielkość 31 razy 15 cm. K. 7. Szkoła samouczenia się do każdej harmonii darmo. Gwarancya za porządne i dobre wykonanie. Wysyłka za zaliczką przez **Hanns Konrad** dom wysyłkowy instrumentów muzycznych w **Brux Nr. 951** (Czechy) Cennik z przeszło 1000 rycinami na żądanie każdemu gratis i franko 2126 10

Folwark 70 morgowy
wzorowo zagospodarowany w dzierżawie zaraz **Floryan Mleoc**
Odyuica p. Dolina. 2492

MASZYNY DO SZYCIA SINGERA
po cenach specjalnych
Nożne czółenkow
48, nożne Ring
k. 74, nożne C
Bobbin k. 95, z
pokrywa i 10
gwarancya. C
za darmo. Ro
21
Ze względu na spóżyony sezon
miast k. 140 po kor. 90. Świeże
szeze z gwarancją k. 6, 7, 8; w
kor. 4 i 5, świeżne lampy acetyleno
kor. 3, 4, 5. Duży katalog o row
rach, motocyklach i częściach skł
dowych za 40 hal. w znaczkach. W
syłka za zaliczka przez skład fabr
czny **A. WEISBERGA, Wiede**
II Unt. Donaustr. 23a (firma polska)

Zakład komisowy
H. Telesznickie
w KRAKOWIE
przy alcy Szewskiej l. 10. l. p.
Poleca: Kompletne urządzenia sal
nów, sypialń, jadalń stylów, serwo
dorcel. saski składający się ze 13
szt., kantorek i sekretarka (ant.
dywany perskie i zwyczaj., pianin
fortepian, biblioteki, biura, obraz
Matejki i Kossaka, biżuterje, srebro
kandelabry, lampy i różne sprzęt
mah. i zwykłe. Oltarz i Tabernacu
lum złoczone. Wiele orazów ole
Fisharmonia 4 głos: fir. Schted
mayer Stut.gart. Powyższe przed
mioty przyjmują się w komis

Dla Pań!
Opaski i wkładki menstru
cyjne różnych systemów,
sy bruszne, kompletne
prawy dla położnic (sprze
wylączna). Wysyłki na
wincę odwrotnie. Skład Ap
czny mag. farm.

J. Klemensiewiczowe
w Krakowie, Karmelica Nr. 15

Chroń
twoją zonę.
Tę dla każdej rodziny nadzwyczaj
ważną książkę wysyła za nadesła
niami 30 h. w marcu 1906 r. P. R.
na p. 303111. ul. 231 Lin
denstr. 50

Towarz. Akcyjne
dla Handlu Transportu
(J. B. Schmarda, Rotter & Perschitz)
Filia: we Lwowie, ulica 3 Maja Nr. 11
pod protektoratem Ligi Pomocy
Przemysłowej Kraj. Związku
Przemysłowego
pośredniczy w eksporcie kraj. produktów
i wyrobów przemysłowych. — Utrzymuje
ruch zbiorowych ładunków z Wiednia, Bu
dapesztu, Tryestu i t. d. Na żądanie oferty
i bliższe wskazówki. 1344 12

Bank Ziemski

w Krakowie ul. Św. Marka L. 7 l. p.

zadkuje stosunki majątkowe, reguluje hipoteki posiadłości ziemskich, pośredniczy w kupnie i sprzedaży majątków ziemskich, wyrabia pożyczki hipoteczne, ułatwia włościanom wypożyczenie ziemi pod najprzystępniejszymi warunkami, pośredniczy w tworzeniu włości rentowych, przeprowadza parcelacje. **Przyjmuje wkładki oszczędności począwszy od 1.000 koron wyżej za 4 i pół proc. oprocentowaniem.** 1973 2 18

Zmiana Lokalu!

od dniami 1-go grudnia br. przenosi się

Skład Piwa Karwińskiego

browaru J. E. hr. Larisch Mönnicha

do swych 2409 4

nowo wybudowanych we wszelkie najnowsze elektryczne przyrządy do spuszczenia piwa zaopatrzonych tożali

przy ul. Dietlowskiej l. 89

naprzeciw byłego cyrku. — Telefon No. 431.

Nowe podwójnie czyszczone pierze

Czech. Wysyłamy bez kosztów do każdej stacji z zaliczką lub poprzedniem nadesłaniem kwoty w nadzwyczaj użytecznym, nowem opakowaniu (to za darmo), niezmiernie dobry towar, darte i niedarte według żywności; 10 funtów szarego, puszystego pierza poduszkowego K. 9.20, 10.— 12.— do K. 14.— 10 funtów lepszego, białego ses ero pierza K. 16.—, 18.—, 20.—, 24.—, 30.— do 40 Kor. 10 funtów darte go półuchowego w najlepszych gatunkach K. 20.—, 24.—, 30.—, 40.— do 52 Kor. 1 funt puchu szarego K. 3.40 do K. 4.—, 1 funt puchu białego K. 4.—, 5.— do K. 6.—, 1 funt najpiękniejszego puchu (z pierzi) najlepszego gatunku K. 7.— do K. 8.—. **Wszystkie tożka: 1 pierzyna i 2 poduszki w wielkich czerwonych wyspach K. 14.—, 16.—, 18.—, 20.— do 80 K.** Przesyłki poniżej 10 funtów bezdostarczane franko tylko przy zamawianiu puchu. Jak najskrupulatniejsza obsługa zagwarantowana: **A. Fleischl & Syn** przedtem **Anni Fleischl**, skład pierza **Neuern** Nr. 79 (Czechy) Wymiana lub z rot za opłatą peria dozwolona. Cenniki grat. Wzory za nadesłaniem halerzy w markach. 2-7 46

Z pierwszej ręki

i dlatego jest możliwym, żeśmy naszą **okazyjną gwiazdkową sprzedaż** po tak zdumiewająco niskich cenach ustanowili 15 m. 84 cm. szeroki tkaniny z olbrzym. gór bardzo ulub. K. 7.80 23 m. 78 „ „ wyspy Ran azas najlepszy gatunek „ 11.— 23 m. 78 „ „ adamaszek w pasy K. 1.77

w kwiaty „ 14.5) 20 m resztek flaneli na koszule, sortowanych do prania K. 7.20 20 „ „ zefira płóciennego „ 9.80 20 „ „ barchanu na suknie „ 11.20 Odmierzone kawałki na bluzki w rozin. kol rach „ 2-4,6 „ „ z modn atł. bardzo eleg. „ 6.40

!!! KOMPLETNE SUKNIE !!!

z modn. materyj z najświeższymi deseniami K. 4.50, 5.50, 6.— z kamgarnu we wszelkich kolorach „ 5.50, 9.— z lodonu damskiego, godnie polecenia „ 6.—, 8.50 z Cyb. liny, gładkiej i wzorowanej „ 7.—, 7.70, 11.50

1 garnitur stołowy z 6 serwet białych o pięknym deseni w kwiaty K. 4.80, 6 „ do kawy „ „ „ lub kolorowych obrębionych „ 5.—

Chusteczki z brzegami atlasowymi białe K. 1.35 tuzin „ męskie modne, obrębione z ładnym deseniem w kwiaty „ 1.90 „ damskie „ obrębione z eleg. deseniem „ 3.—

Zamawiajcie natychmiast gdyż te sprzyjająca sposobność, wskutek ciągłego wzrastania ceny, będzie trwać tylko do Nowego Roku. Wzory ilustrowane specjalnie cenniki gratis i franko. **Riesengebirgsweberei HEINKE & BROD, Wien l., Augustengasse 2 N.** — Korespond. także w języku polskm.

STRZEGAM

każdego ktokolwiekby potrzebował palta i ubrania, ażeby się nie dał uwieść na oko elegancko wyglądającym na wystawach magazynów wiedeńskich ubraniem gotowym, które ani krojem ani robieniem nie mogą się równać z wykończonymi ubraniami z mojej pracowni; w cenie różnicy niema. A zatem

Laskawi Panowie!

nawiajcie palta i ubrania u **ZYGMUNTA CHILI, krawca w Krakowie ul. Wielopole l. 3, obok głównej poczty.** — Wypożyczają fraki i angiezy. — Wszelkie zamówienia na prowincję skutecznia się możliwie jak najprędzej.

Prszdziwy złoty double Roskopf Savonnet Remontoir kotwiczny z przepysz. precyzyjnym werk. kotwicznym, podwójnie kryty, 3 bardzo silne koperty ze złota double, ze srebrzyna, Złoto double jest metalem podobnym do złota, które tego podobieństwa nigdy nie traci. Te zegarki są z powodu wspaniałego wykonania ogólnie podziwiane, i od prawdziwych złotych nie do odróżnienia.

Cena zł. 5.— 2398 12

Zegarek damski double podwójnie kryty zł. zł. 6 Męski łańcuch double podwójny zł. 1.50. Łańcuszek double na lornetę 160 cm. długości zł. 4. Do każdego zegarka 3 letnia pisemna gwarancja przy wysyłce za zaliczką. Illustr. cennik zegarków, łańcuszków, pierścionków gratis i franko **Józef Spiering, Wien l., Postgasse 2. 26**

Nareszcie stosowne!

Tak zawołają niektórzy z matek, widząc swoje dzieci radośnie wzruszone, zajęte zabawą kotwicznymi skrynkami budowlanymi, i widząc jak pod ich małymi rączkami powstają coraz to nowe budowle. I gdy następnie zauważą, że dzieci wszystkie inne zabawki porzucają po łatach jako bezużyteczne, a zajęte są jedynie tą wspaniałą rozrywką, wtedy pomyślą sobie słusznie, że

Kotwiczne Skrzynki budowlane

są nie tylko najwięcej pouczającym, lecz także najtańszym podarkiem. A zatem, wszystkim matkom mającym robić zakupną gwiazdkowe, poleca się koniecznie zażądać jaknajspieszniej od **F. Ad. Richtera & Cie.,** król. nadwornego i kamerskiego dostawcy w Wiedniu l., Operngasse 16, najnowszy cennik kotwicznych skrzynek budowlanych i nowych Richterskich układanek, ażeby mogły z całym spokojem wybrać najodpowiedniejszą skrynkę. Bogato ilustrowany cennik zawiera dokładny opis każdej pojedynczej skrzynki i wyjaśnienie pomysłów uzupełnień, zapomocą których jest możliwe każda kotwiczną skrynkę budowlaną powiększyć według planu. 2305 2

Przy kupnie zważać na kotwiczną markę ochron.

Każde naśladowictwo i przedruk będą karane Jedyne prawdziwym jest balsam Thierry'ego

tylko z zielonym znakiem Zakonnica. Prawnie ochroniony. Zdawną znany, nieprześcigniony przeciw zaburzeniom w trawieniu, kurczom żołądka, kolkom, katarowi, bolom piersi, influenzy i t. p. Cena 12 małych lub 6 podwójnych flaszek lub 1 specjal. flaszka z patentowym zamknięciem K. 5.— franco. — **Thierry'ego** maść bobkowa powszechnie znana non plus ultra przeciw sarym ranom, zapaleniom, zranieniom, abscesom i wrzodom wszelkiego rodzaju. Cena 2 szki K. 3.60 franco wysyła tyko za nadesłaniem pieniędzy lub zaliczką **Apt. A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch** Sauerbrunn, — Broszury z tysiacy, oryg. listami dziękczynnymi gratis i franco. — Do nabycia we wszystkich lepszych aptekach i drogeriach.

Proszę żądać najnowszy cennik i spis płyt najnowszych zdjęć darmo i opłatnie

Pierwszy krajowy Skład Gramofonów i Fonografów

hurtowny i częściowy

Kraków, ul. Grodzka l. 71.

Największy skład Gramofonów, Fonografów i walców najnowszych zdjęć.

Części składowe zawsze na składzie.

Reparacje wykonuje się dokładnie i szybko.

Najnowszy Gramofon „Tonarm“ z tubą kwiatową wraz z 10 płytami.

35 złr.

Gramofony i Fonografy najnow. konstrukcji od kor. 12 do 300

ZRANIENIA

każdego rodzaju winny być przed jakimkolwiek zanieczyszczeniem ochronione, — gdyż przez takowe najmniejsze zranienie w barzo ciężką ranę zawiązać się może. Od 40 lat znana maść ściągająca zwana **Prager Hausalbe**, okazała się do tego najstosowniejsza. — Maść ta utrzymuje ranę czysto, ochrania takową, łagodzi zapalenie i ból, działa ochładzająco i przyspiesza zabliznienie. 1946 15

Cena 1 dużej puszeki 70 hal., 1 małej 50 hal. — Za nadesłaniem kor. 3-16 za 4/1 puszeki, kor. 7. za 10/1 p., franco do wszystkich stacji anstr. węg. monarchii. — Wszystkie części opakowaniu noszą prawnie deponowaną markę ochronną.

SKŁAD GŁ. WNY

B. FRAGNER, c. k. dostawca Dworu

Apoteka „pod czarnym orłem“, PRAGA, Placa Mirona, róg ul. Heruda 203. Składy w aptekach Austro-Węgier. — W Krakowie w znacz. aptekach.

Wina węgierskie przeważnie z własnych winnic, wigo z pierwszej ręki, doskonałe, czyste, **Wina francuskie** białe i czerwone, wyborowe, **Madeira i Malaga** odleżale z najlepszych źródeł sprowadzane, oraz likiery zagraniczne w magazynie 2327 0 **JULIUSZA GROSEGO** w Krakowie, Rynek gł. 34.

Restauracya w Hotelu „pod Różą“

Kraków, Florjańska 14. Objęta została, w lokalu zupełnie odnowionym, przez **Aleksandra Włoczkowskiego** kuchmistrza-restauratora, odznaczanego dyplomami honorow. i medalami w Paryżu i Wiedniu. **Ceny bardzo przystępne.** **Obiad z 4 dań 2 kor.** Piwnica zaopatrzona w najlepsze wina wszelkiego gatunku.

Obok restauracyi (wchód od ul. św. Tomasza) został otarty

BUFET

w którym dostać można śniadania, obiady, kolacje, zimne i gorące przekąski. Piwo okocimskie i piłzniekie na szklanki.

Jako kuchmistrz i restaurator podejmuje się wszelkich zamówień do domów prywatnych od najskromniejszych do najwykwintniejszych po cenach przystępnych. 2447

Każda kobieta

znajdzie u mnie korzystny zarobek uboczny przez roboty ręczne. Pracę wysyła się do każdego miejsca. Prospekty z natychmiastowym wzorem za nadesłaniem 30 hal. marki. **Regine Beck,** Wien XX, Brigittalaende 30.

NAJLEPSZE HYGIENICZNE PARYSKIE

TOWARY GOMOWE

DO CELUW SANITARNYCH — POLECAJĄ

Reim i Spółka

Kraków, Rynek Główny Linia A-B.

CENNIK DARMO WYSYŁKA DYSKRETNE

„GEHA“

Najnowszym wynalazkiem w swoim rodzaju jest patentowany korec „Geba“, którego mechanizm jest tak oryginalny i praktyczny, że „Geba“ zdobył sobie w krótkim czasie w całej Europie ogólnie uznanie! Nie wymaga on wcale trzymania w rękach flaszki, gdyż lekkie nacisnięcie bocznych ramion korecociągu, choćby przez małe dziecko lub słabą osobę wykonane, powoduje natychmiastowe i spokojne wyjście korka, nawet z najsilniej zaszpuntowanej butelki! „Geba“ jest ze stali, niklowany i zapakowany w pięknym pudełku. Przeszło 200 listów uznania. Zupełnie odpowiednio na prezenty. Cena kor. 2.40.

Do nabycia w pierwszorzędnych handlach żelaznych, galanteryjnych i porcelanowych, porcelany i zastaw stołowych lub u generalnego zastępcy

J. F. Kłeczeński we Lwowie Sykstuska 16.

Za 22.000 Kamienica

Kraków, Kanonicza l. 22. Wiadomość: Dr. Dadlez, adwokat, ul. Straszewskiego 21.

W mojej pracowni sukien damskich udzielam lekcji kroju systemem francuskim, najświeższym wiedeńskim, oraz naukę szycia.

„FLORA“

Kraków ul. Podwale l. 13. Pacienki zamiejscowe znajdują umieszczenie. 2000 8

Największy wybór! — Dużo nowości!

Na drzewko!

Dekoracje kompletne do ubrania całego drzewka od 2 koron do 12 koron.
Dekoracje i ozdoby z „Lamety“ (włos aniołów), szkła, papieru, waty i żelatyny.
Szklane perły, kule, trąbki, dzwonki i sopelki lodowe. — **Girlandy** złote, srebrne i kolorowe.
Aniołki i lampiony, na drzewko. — **Szopki — stajenki**.
Łożółkę złotą i srebrną, dyamentyną i śniegiem błyszczącą. — **Lichtarzyki** ozdobne i zwykłe.
Przyrządy do zaświecania i do gaszenia. Świeczki, woskowe i stearynowe, kolor., gładkie i karbowane.
Stożki. Nowość: **Świeczki elektryczne**.

Jako podarek!

Nowość! Cyrk Kumpty Dumpty.
Mydła i perfumy w eleganckich kasetkach po rozmaitych cenach.
Perfumy, wodę kolońską, pudry i mydła francuskie, angielskie i krajowe. Wszelkie inne przybory toaletowe. — Nowość: **Mydła amerykańskie**.
Preparaty i preparaty do upiększenia twarzy i rąk.
Szachy, szachownice, domina i różne gry towarzyskie.
Kompletne kasetki z przyborami do robót piłęzko- i sycerskich.

Na gwiazdkę!

Kotwiczne skrzynki budowlane i zabawy do układania (lamigłówki) z fabr. F. A. Richtera i **Zabawki i lalki gumowe** dla dzieci.
Piłki gumowe salono-we. — **Przyrządy gimnastyczne pokojowe**. **Tennisy pokojowe** „Ping-Pong”.
Silomierze „The Whittely”.
Aparaty „Ideal” Family Gymnastics.
Farby artystyczne, przyrządy i kompletne kasetki do malowania olejnego, akwarel, terakot, drzewie i do napryskiwania.
Przedmioty z drzewa i terakoty do malowania.
Aparaty z igłą platynową do wypalania na drzewie i odnośne wzorki. **Łyżwy śniegowe** „Sk

polecają po cenach najtańszych **REIM i SPÓŁKA** Kraków, Rynek 37, bina A-B.
CENNIKI DARMO I OPLATNIE. **DWA RAZY DZIENNE WYSYŁKI POCZTOWE.**

JEDYNA W KRAJU
FABRYKA PASOW
 maszynowych
Ignacego Wurma
 w Krakowie, ul. Kanonicza 1. 18.

Tanie czeskie PIERZE!
 5 kilo, świeże darte K. 9-60, lepsze K. 12
 białe, puchowe, darte, Kor. 18, 24
 śnieżno-białe, puch., darte, K. 30, 36
 Wysyła opłatnie za pobraniem.
 Zwrot lub wymiana dozwolone za
 zwrotem porta. — *Benedict Sachsner*
 Lobes 284, p. Pilsen, Czechy. 1909

Całkiem darmo
bez żadnej zapłaty

otrzyma każdy na gwiazdkę budzik kolejkowy świecący w noc, lub Roskopf wartości K. 5 wraz z pięknym kalendarzem ścienne z koszykiem, kto do 15 grudnia zamówi towarów na 30 koron. Zadzaje z potem natychmiast mego cennika zawierającego 2000 rycin gratis i opłatnie.

Max Böhnel
 Uhrmacher
 Wien IV Margarethenstr. 27.
 Telefon 3525 219 13

Skład bielizny

Codzien Nowości
Bluzki angielskie

M. Beyer i Spółka
 Kraków, Sukiennice.

Jedwabne, Sukiennice, Flanelowe, angielskie

Stanisław Miś
 krawiec
 w Krakowie, przy ulicy Brackiej 1. 6 (parter),
 poleca na sezon

!!Kostiumy spacerowe!!
 Żakiety, paletoty, saki wierzchy na futra, peleryny damskie i męskie (specjalne z welouru) i t. d. 2191 10

„INFORMATOR” uniwersalny Organ informacyjny
 czyli wydawnictwo praktycznych wykazów,
 Kraków, ul. Wiśna 1. 2. 2448 3

informuje każdego, kto coś poszukuje, czegoś lub kogoś potrzebuje, chce kupić lub sprzedać i t. p.
 Wykazy wychodzą 1., 10. i 20. każdego miesiąca i są do nabycia po 40 hal.
 Prenumerata wynosi: rocznie 12 kor., półrocznie k. 6, kwartalnie k. 3.

Główna Agencja Dzienników i Ogłoszeń
Józefa Hopcasa
 i
Antoniny Salomonowej
 obecnie 10
2 Sławkowska 2.

+ Poślijcie 50 centów

w znaczkach poczt. Otrzymacie 3 doskonale higieniczne wzory, 6 w 90 ct., 12 wzorów zł. 1.70, 25 wzorów zł. 3.50 wraz z najnowszym ilustrowanym cennikiem i sposobem użycia franc. i ameryk. artykułów wycenionych od 45 ct. tuzin wwyż. Skład wszelkich osobliwości, wielu nośnych i każdego artykułu gumowego. Najtańsze i dyskret. źródło kupu tylko na listowne zamówienia. Dyskretna wysyłka.

H. AUER Skład fabryczny towarów gumowych
 Wien IX/2, Nussdorferstrasse 3-23.

Polski cennik na r. 1909

z przeszło 1000 ilustr. wysyła na żądanie każdemu franko pierwsza fabryka zegarków

HANNS KONRAD w BRUX (Czechy) Nr. 21
 Zegarek nielowy remontoir K. 3. — System Roskopf K. 4. — System Roskopf czarny stalowy rem., [K. 4] ginalny szwajcarski System — Roskopf Patent K. 4. — Pozłacany remontoir z werkiem „Luna” K. 7.50 h. — brny remontoir zaopatrzony pieczęcią c. k. urzędu pr. cz. go K. 7.60 podwojnie kryty K. 11.50. — Srebrny oprony z przęzyna 15 gr. waząca K. 2.40. — Ruski remontoir z werkiem „Luna” K. 9.50. — Zegarek z k. k. K. 8.50. — Budzik K. 2.90 z cyferblatem świecący nocny K. 3.30, kuchenny K. 3. — Do każdego zegarka tnia suwien. i pisem. gwar. Zadn ryzyko! Zamiana do lona, albo pieniądze z powrotem. Proszę zażądać polski cennik zegar

Najtańszem bo bezpośrednio źródłem jest

Magazyn pierwszej kraj. fabryki

wyrobów platerowanych bronzowych i srebrnych

M. JARRA w Krakowie

tylko od strony pomnika A. Mickiewicza obok cukierni w Sukiennicach L.

Na podarki ślubne na gwiazdkę!

Magazyn bogato zaopatrzony w piękne i trwałe wyroby własne w stylach zakopiańskich, secesyj i innych sprzedaje po cenach prawdziwie fabrycznych Najpraktyczniejsze, najodpowiedniejsze na podarki przedmioty do użytku domowego jak:

Serwisy do kawy, herbaty i czekolady, Kandelabry, Nożyki do owoców i ciast, Lustra i garnitury toaletowe, Samowary, Maselniczki, Cukierniczki, Podstawki na kwiaty, Biletarki, Etażery, Serwisy do wódek, Pudelka na biżuterię, Kompotyerki, Serwisy do palenia i t. d. Kompletne kasety z nakryciem stołowym w stylu zakopiańskim i innych.

Popierajcie przemysł krajowy.

Nowość!

„NIUTA”

Samowary spirytusowe gazowe najpraktyczniejsze w świecie.

Nie kopca, nie wydają żadnego swadu, ani popiołu. Obsługa nader łatwa, gdyż można je w kilku sekundach nastawić w pokoju lub salonie. Zagotowują wodę na 16 szklanek herbaty w 15 minutach, zużywając za 3 hal. spirytusu. Wyrabia i przerabia ze zwykłych samowarów wyłącznie fabryka

M. Jarry w Krakowie.

Patentowane w całej Europie.

Nowość!

Artykuły kościelne

Lichtarze, Kielichy, Puszki na komunikanty, py, Krzyże, Relikwiarze, Monstrance, Zyrandole, czniki, Ampułki, Lawatarze, Trybularze, Kadzie, Pastorały i t. d. Fabryka wykonuje na zamówienie według rysunków i projektów Tablice pamiątkowe, Biusty, Pomniki i wszelkie przedmioty kościelne: świeczniki, Tabernakulum, ozdoby do ołtarzy i t. d. bronzu, chińskiego srebra lub z prawdziwego srebra i złota.

Przyjmuje również zniszczone wyroby do renowacji, p. srebrzenia, złoczenia w ogniu lub galwanicznie, niklowania i bronzowania. Wypożycza nakrycia stołowe „sztucce” na większe zebrania, wesela i t. p. szkło do czyszczenia srebra i złota.

Cenniki na żądanie darmo i franko.

O projekcie ustawy celem naprawienia ksiąg gruntowych w Galicji.

Napisał emerytowany radca sądu kraj. wyż.
Julian Talasiewicz.

Wiadomo ogólnie, że według ustaw (w szczególności kodeksu cywilnego i powszechnej ustawy hipotecznej) koniecznym jest przy nabywaniu, pozbywaniu i obciążeniu realności, t. j. dóbr i gruntów wiejskich, tudzież domów miejskich, ażeby umówione prawa wpisane zostały na rzecz odnośnych osób do ksiąg tabularnych, względnie gruntowych z całą dokładnością, gdyż inaczej te prawa nie zostają za bezpieczne, i mogą podpaść utracie. Pomimo to księgi gruntu we prowadzone przy sądach w Galicji i na Bukowinie znajdują się w wielkiej części w stanie niezgodnym z rzeczywistością wskutek pierwotnego złego ich założenia, tudzież wskutek niedokładnego ich prowadzenia później szego z przyczyny niedostatecznej ilości sędziów i geometrów rządowych, tudzież z przyczyny niektórych niewłaściwych ustaw.

Ogrom mylnych lub zaniedbanych wpisów w tych księgach i ogrom strat, jakie wskutek tychże ponoszą nasi wieśniacy, określają obecnie Władze rządowe tak, iż w 536 gminach katastralnych, z których się Galicja składa, jest 2) do 50 procent wpisów błędnych; z tego powstają procesy o własność gruntu, o naruszenie w posiadaniu, o zniesienie fikcyjnej współwłasności w zastraszającej ilości; a te niszeją ludność zaledwie wyżywić się mogącą. Brak zaufania do ksiąg gr. pozbawia właścicieli kredytu taniego, a wartość gruntów się obniża; przy pertraktacjach spadkowych trudno wykazać star spuścizny; prowadzenie egzekucji jest często nie możliwe, a za cudze długi bywa czasem ktoś egzekwowanym i majątku pozbawionym. Najczęstszym błędem ksiąg jest wpisanie za współwłaścicieli jednego gruntu kilka osób, chociaż one się nim podzieliły i każda osobną część posiada. Błąd ten stał się już przedmiotem spekulacji ludzi niesumiennych, którzy fikcyjne udziały za bezcen nabywają, a potem zadając zniesienia współwłasności prawemu właścicielowi posiadłość zabierają.

Ta niedola kraju, tudzież wielokrotne żądania Sejmu i sądów galicyjskich spowodowały wreszcie Rząd, że zamierzył przeprowadzić akcję celem doraźnego sprostowania ksiąg gr. przekonawszy się, że w zwykłej drodze, istniejącymi środkami i ustawami sprostować się nie dadzą. W zeszłym roku przedłożył też Rząd Radzie Państwa projekt ustawy, według którego ustanowione być mają osobne komisje, z urzędnika sędziowskiego i geometry katastralnego się składające. Zadaniem komisarzy będzie wszystkie do ich wiadomości doszłe wypadki niezgodności ksiąg gr. z stanem rzeczywistym pod względem objętości pojedynczych wykazów hipotecznych i odnośnych realności, tudzież pod względem wpisu istotnego właściciela zbadać, orzeczenia wydać i je sądom hipotecznym celem wpisania do ksiąg gr. udzielić. Komisji takich ma być 61, czynność ich ma trwać około 10 lat, a koszta wyniosą miliony koron.

Towarzystwo prawnicze i ekonomiczne w Krakowie zastanawiało się na swych zebraniach nad tym projektem. Podniesiono tam, że w takiej sprawie, gdzie kraj potrzebuje rzeczywistej i wydajnej pomocy, nie można zadawać się półśrodkami, powodować się względami oportunistycznymi i politycznym „ut aliquid fecisse videatur“. Jeżeli teraz po wielu latach starań i oczekiwania przy nakładzie ogromnych kosztów i zachodu nie zostaną księgi gr. należycie i wyczerpująco sprostowane, to nie można się spodziewać, iżbyśmy kiedyś, choćby w dalekim czasie, uzyskali ponowne nadzwyczajne ich sprostowanie: bezład w znacznej części pozostanie i znów się powiększać będzie. W Towarzystwie wytknięto wiele braków i ważnych usterek projektowi, ale ich nie ogłoszono drukiem. Gdy jednak projekt ten prawie bez zmiany uchwalony został przez Izbę Posłów jako ustawa, staje się to ogłoszenie koniecznym, aby — o ile się to da — w ostatniej chwili uchylić te usterki czy to w drodze ustawodawczej, czy w drodze administracyjnej.

Urzędnicy sędziowscy, którzy niezgodność wpisów w księgach gr. się znajdujących z rzeczywistym prawnym stanem badać będą na miejscu, na gruncie, i których projekt dla tego komisarzami miejscowymi czyli lokalnymi nazywa, przeprowadzać mają rozprawy ustne z osobami interesowanymi i starać się, żeby przysłała ugoda do skutku. Ugody zawarte równie jak wpisy na podstawie tychże wykonane będą stanowcze i z reguły nienaruszalne w drodze procesu; gdzie zaś ugoda zawarta nie zostanie, tam czynność komisarza, o ile to dotyczy stanu własności — nie będzie stanowczą i ostateczną.

Przypuścić można, że z kroci tysięcy błędnych wpisów zostanie połowa w drodze ugody sprostowana, a zajdzie to osobliwie w wypadkach, gdzie niezgodność pochodzi z prostego zaniedbania wpisu, albo powstała przez wpis błędny, wykonany z urzędu przez sądy bez przyczynienia się stron, na podstawie dekretów dziedzictwa w tych spadkach, w których potrzebnym był podział spuścizny między sukcesorów, a podział ten jeszcze przeprowadzonym nie został. Aby jednak ten, wielce pożądaný rezultat uzyskać, zachować należy następujące warunki:

1) Najpierw Komisarzami muszą być sędziowie zdolni, gorliwi znający nie tylko odnośne ustawy, ale także stosunki wiejskie i umiejący w sposób taktowny i skuteczny z ludnością rozprawić. Muszą oni należycie być wynagradzani i przy tej czynności dłużej pozostawać, aby mogli nabytą wprawę zżytkować; nie mogą też być przynagłani do pospiechu, jak to się przy pierwotnym zakładaniu ksiąg gr. działo, i błędne ich założenie spowodowało.

2) Powtóre. Komisarze powinni otrzymać wiadomość — o ile możności — o wszystkich wypadkach niezgodności ksiąg gr. z stanem prawnym i faktycznym. Wiadomość tę powinny im udzielać nietylko same strony interesowane, bo te po największej części niewykształcone i nieudolne nie potrafią należycie ocenić doniosłości tego sprostowania, ale także sądy hipoteczne. Sądy powinny w szczególności odstąpić komisarzom wszystkie niezatwierdzone doniesienia geometrów ewidencyjnych tak zwane arkuszyki zgłoszeń i zawiadomień o wszystkich wypadkach, w których za właściciela jakiej wiejskiej realności zaintabulowanych jest kilka osób w niepodzielonych idealnych częściach; albowiem wiadomo, że na małych gruntach chłopskich nie utrzyma się kilka rodzin, i spółwłasność istnieje rzeczywiście zwykle tylko między rodzeństwem dopóki ono jest małoletniem.

3) Po trzecie. Ponieważ często się zdarzyć może że osoby w sprawie sprostowania ksiąg interesowane się wydalily i niewiadomym jest ich miejsce pobytu, lub też niewiadomymi są prawni zastępcy osób małoletnich niewłasnowolnych, przeto projekt rządowy postanawia na te wypadki (par. 23), iż komisarz ma dla wspomnianych osób ustanowić zastępców do rozprawy. Projekt nie mówi jednak wyraźnie, czy ci zastępcy będą uprawnieni do zawierania ugody w imieniu osób zastępowanych. Kwestya ta dla szybkiego załatwienia sprostowań bardzo ważna, powinna być wyraźnie i stanowczo ustalona i to w ślad par. 276 kodeksu cyw.) w sposób potwierdzający.

4) Wreszcie postanowić należy wyraźnie i stanowczo, że komisarzom przysługują prawo, względnie obowiązek sporządzania podziałów spuścizny w tych licznych wypadkach, gdzie za właściciela realności zaintabulowaną jest masa spadkowa, lub spadkobiercy błędnie w częściach idealnych, a tego postanowienia projekt nie zawiera.

5) Że komisarze muszą sporządzić podziały spuścizny, od których zależy sprostowanie istniejących błędnych wpisów hipotecznych, wpływa z okoliczności, że sądy obciążone ciągle przyływającą nową pracą i nie mając do dyspozycji geometrów nie są zwykle w stanie uporać się z tą zaległą czynnością; nie można zaś pozostawić tyle błędnych wpisów na zawsze nie sprostowanymi. Komisarze powinni zatem otrzymać odpowiednie upoważnienie oraz bliższe wskazówki, aby postępowali jednolicie.

Sporządzanie podziałów spuścizny obejmującej grunta włościańskie jest czynnością trudną i mozolną, osobliwie jeżeli odbywa się w dłuższy czas po śmierci spadkodawcy, gdy niektórzy spadkobiercy już samowolnie sobie część przywłaszczyli a może i pozbyli. Jest trudną także dla tego, że wszyscy spadkobiercy chętnie zwykle z gruntu, chociażby był małym, otrzymać części w naturze, co sprostowania dla nich ubóstwo, a dla kraju klęskę ekonomiczną i socjalną. Ugód więc właściwych, formalnych da się zawrzeć stosunkowo nie wiele, a tylko ugodom przyznaje projekt nienaruszalność. Zachodzi więc pytanie, tak dla komisarzy jak dla publiczności niesłychanie doniosłe: czy w jaki sposób i z jakim skutkiem mają komisarze sporządzać podziały spuścizny, w wypadkach, gdy formalna ugoda nie przyjdzie do skutku.

Projekt wspomina wprawdzie (w par. 24) że przy postępowaniu sprostowawczym mają być ogólnie uzupełniająco zastosowane przepisy wydane dla postępowania w sprawach niespornych jednak to ogólne wspomnienie nie wystarcza, tem więcej, że te przepisy są niedosyć jasne i wyczerpujące nawet dla sądów, a już wcale nie zawierają kryterjum, o ile sporządzenie podziału spuścizny uważać należy za zawarcie ugody.

Ces. patent z 9 sierpn. 1854 (w §§ 165—170) rozróżnia wypadki, w których spadkobiercami są osoby małoletnie (pod pieczę sądowną stojące), i to wyłącznie lub razem z osobami pełnoletnimi (własnowolnymi), od wypadków w których spadkobiercami są same osoby własnowolne. W tych drugich pozostawionem jest spadkobiercom, czy podział spuścizny chcą zawrzeć sądownie lub pozasądownie; za-

tem w razie niezgodzenia się ich przy sprostowaniu wpisu do księgi gr. będzie mógł komisarz hipoteczny w zastępstwie sądu spadkowego działający tylko o tyle sprawę załatwić, o ile wogóle do rozstrzygnięcia procesów będzie upoważnionym. Co się zaś tyczy wypadków pierwszych, w których spadkobiercami są także pupile, to przepisuje patent, że Sąd pertraktujący ma zawsze z przybranymi zastępcami pupilów podział spuścizny sporządzić i go zatwierdzić, lub według okoliczności sądowi pupilarnemu do zatwierdzenia udzielić. Tenże sąd ma zarazem rozpoznać, czy podział przedsięwziętym ma być w naturze, przy uwzględnieniu dobra osób opiece poruczonych. Te przepisy nie są jednak dostatecznie jasne i sądy galicyjskie są zwykle w niepewności, czy i o ile mogą przy podziale narzucić swą wolę zastępcom pupilów (§ 233, 263 kod. cyw.), a tem więcej spadkobiercom własnowolnym; sądy zaś pozagalicyjskie i Trybunał najwyższy są stale zapatrywani, iż to prawo przysługują im w charakterze sędziów polubownych. Tę wątpliwość należałoby nawet w drodze ustawy ogólnej usunąć, tem więcej w niniejszej wyjątkowej dla Galicji przewidzianej.

Brakującego w projekcie rządowym postanowienia względem sporządzania podziałów spuścizny i przyznania prawa własności tudzież innych praw pojedynczym spadkobiercom (§ 812 kod. cyw.); które to sporządzanie ma się dokonać w postępowaniu niespornem, tego braku nie zastąpi przepis projektu, iż w wypadkach, w których ugoda nie przyjdzie do skutku ma być intabulacja własności pozostawiona lub zmieniona, a strona niezadowolona odesłana do drogi procesu.

Jeżeli Komisarze sprostujący księgi gr. mają swe zadanie wykonać w krótkim czasie i z dobrymi skutkiem, muszą oni posiadać odpowiednią wyjątkową władzę, większą nawet niż sądy zwyczajne. Projekt też zapowiedział w motywach (str. 26) śmiałą i gruntowną reformę łamiącą nawet istniejące przepisy prawa materialnego, aby tylko w miejsce wpisów błędnych wstawić wpisy zgodne z prawdziwymi stosunkami prawnymi nawet wbrew woli osób wpisanych; a § 3 nazwał komisarza rozstrzygającym sędzią samoistnym. Tymczasem w rzeczywistości uczynił projekt komisarza przy ustalaniu wpisów prawa własności tylko pośrednikiem do zawierania ugód; nie dał mu władzy sporządzania podziałów spuścizny, gdy spadkobiercy nie są zgodni, ani też władzy wydawania jakichkolwiek rozstrzygnięć oprócz szablonowych wpisów według dziesięcioletniego posiadania. Tem więcej nieudzielił projekt orzeczeniom komisarza nienaruszalności w drodze procesu przez osoby biorące w rozprawie udział, a która to nienaruszalność zagwarantowaną jest orzeczeniom sądowym w postępowaniu niespornem wydanym (§ 18 ces. pat.)

Przyjąwszy, że w drodze ugód i podziału spuścizny sprostowana zostanie połowa błędów w księgach gruntowych się znajdujących, to pozostaje do sprostowania druga połowa błędów i to takiej, względem której strony interesowane w drodze procesu rozprawić się mają. Co do nich postanawia projekt, że komisarz wyda po przeprowadzeniu dochodzenia orzeczenie, czy i o ile wpis zakwestjonowany ma być zatrzymanym, lub też wykreślonym i przez inny zastąpionym. Orzeczenie to nie będzie jednak ani co do zabezpieczenia prawa własności rozstrzygającym, gdyż osobom, które się za pokrzywdzone uważają, wolno będzie wnieść do właściwego sądu skargę o zmianę orzeczenia i to jeszcze przed wykonaniem nowego wpisu albo też potem, dopóki nie zajdzie zadawnienie. Uzyskany wyrok sądowy będzie wtedy rozstrzygającym.

Jako zasadę przy wydawaniu przez komisarza orzeczeń co do wpisów zakwestjonowanych, a zgodzić się nie dających, ustanawia projekt w pewnych razach pierwszeństwo posiadaczowi fizycznemu realności przed tym, kto za właściciela tejże realności jest wpisany, wychodząc z zapatrywania, iż skoro z powodu wielkiej ilości błędnych wpisów zaufanie publiczne do ksiąg gr. wogóle bardzo osłabło, nie może przywrócenie poszczególnych wpisów do stanu zgodnego z materialnym stanem prawnym nastąpić zwykłą drogą bez naruszenia tej zasady, że treść ksiąg gr. ma publiczną wiarygodność i skuteczność (str. 32 proj.).

Projekt rozdziela przytem wpisy zakwestjonowane na dwie kategorie; rozróżnia mianowicie te, które dopiero w ostatnich 10 latach przed rozpoczęciem postępowania sprostowawczego w pewnej gminie uskutecznione zostały, od wpisów dawniejszych i postanawia (w §§ 9 i 30), że wpisy w ostatnich 10 latach wykonane mają pozostać w swej mocy pomimo, iż nie ten, kto za właściciela realności jest wpisany, lecz kto inny je posiada; podobnie pozostać mają wpisy dawniejsze, jeżeli za właściciela wpisany lub jego poprzednik wykony-

wał w ostatnich 10 latach posiadanie faktyczne choćby krótkie.

Przy innych dłuższej niż 10 lat istniejących zakwestjonowanych wpisach ma komisarz przeciwnie wpisanych wykreślić, a w ich miejsce posiadaczy faktycznych sądowi hipotecznemu do wpisania wskazać. To automatyczne wpisywanie i wykreślanie opiera projekt na zapatrywaniu, że do lat 10 może istotnie ktoś posiada realność nieprawnie, chociaż w tym czasie nie został usunięty przez właściciela wpisano, zatem należy uwzględnić wpisy; zaś za posiadaczem dłuższej niż 10 lat posiadającym przemawia prawdopodobieństwo, iż jest prawym właścicielem realności skoro go tak długo na niej pozostawiono.

A choćby w pojedynczym wypadku tak nie było, byłoby niesłusznym odmawiać innym posiadaczom wstępu do księgi dlatego, że nie mogą swego tytułu wykazać.

Przeciw tym postanowieniom projektu nawsuwają się następujące uwagi:

Po pierwsze. Pozostawienie bez sprostowania wszystkich w ostatnim dziesięcioleciu dokonanych wpisów błędnych a zgodzić się nie dających, tudzież wszystkich wpisów dawniejszych, jeżeli osoba za właściciela wpisana wykonywała posiadanie na spornej realności w ostatnim dziesięcioleciu, będzie wielką ujmą w zamierzonym dziele sprostowania ksiąg gł. W ostatnich 10 latach wykonano bowiem z urzędu (pod presją § 2 ust. z 23 maja 1883 Nr. 82 dz. u. p.), a zapewne wykona się jeszcze, wiele wpisów spółwłaścności na podstawie dekretów dziedzictwa bez uwzględnienia podziału spuścizny, tudzież wpisów nabycia, pozbycia, obciążenia części idealnych zamiast części fizycznie wydzielonych z realności. Błędy te więc pozostaną i będą podstawą do dalszego operowania błędami, pozostanie ciągła sprzeczność z przepisami kodeksu i wszystkie złe następstwa, o których na wstępie wspominałem. Nie można się spodziewać, że wieśniacy nasi drogą zwykłych kosztownych procesów, wymagających często interwencji geometry, te błędy sprostują; tem więcej, że odnośnie części są czasem bardzo małej wartości. Będzie więc dla wieśniaków dobrodziejstwem, jeżeli się ich spory załatwi z urzędu i bez kosztów, jak to w postępowaniu sprostowawczem jest przewidzianem.

Powtórnie. Wykonalność ustaw wymaga, ażeby nie stały ze sobą w sprzeczności, aby ustawom wyjątkowym zapewniono moc i skuteczność wobec przeciwnych ustaw ogólnych i wobec wszystkich organów przeznaczonych do rozpoznawania odnośnych kwestji prawnych. Projekt zaś rządowy zamierzający regulować prawa hipoteczne przy uwzględnieniu dziesięciolecia i fizycznego posiadania, nie ma być uznanym przez powszechne prawo cywilne; obowiązuje on tylko komisarza prostującego, ale nie sąd, który ma ignorować przepisy projektu i uchylać postanowienia komisarza niezgodzące się z prawem ogólnem. Wprawdzie w postępowaniu niespornem (§ 125 ces. pat. z 9 sierp. 1854) reguluje także sędzia spadkowy prawa sukcesorów w zastępstwie sądu procesowego, jeżeli się strony niezgodne do tego sądu w wyznaczonym terminie nie udały; atoli sędzia spadkowy nie zastosowuje praw odmiennych, lecz właśnie te same co i sąd procesowy i tenże sąd nie może już potem dokonanego uregulowania uchylić.

Przy regulowaniu praw hipotecznych są według kodeksu cywilnego rozstrzygającymi trzyletni wpis do księgi gł. powodujący zasiedzenie tabularne (§ 1467 k. c., § 62 ust. hip.) i 30 letnie nieprzerwane posiadanie fizyczne sprowadzające zasiedzenie własności fizyczne (§ 1479 k. c.). Do zasiedzenia potrzeba jednak dobrej wiary w swoje prawo i tytułu prawnego do nabycia własności, jeżeli zasiedzenie ma nastąpić przed upływem lat 30. Projekt rządowy wybrał zaś dziesięciolecie jako punkt zwrotny, a nie poparł go ani przepisami prawnymi, ani względami ekonomicznymi i nie wyjaśnił, czyli generalnie wykreślenie osób wpisanych a nie posiadających, oraz wpisanych w ich miejsce fizycznie posiadających uważa za skutek jakiegoś zasiedzenia, względnie zadawnienia. Z motywów projektu wypływa, że komisarz mający w zastępstwie sędziego procesowego sprawę rozstrzygnąć nie ma uwzględniać warunków ustawowych zasiedzenia co do dobrej wiary, tytułu nabycia, godziwości nieprzerwalności posiadania; co do powstrzymania i przerwy zadawnienia z przyczyny wytoczenia procesu i t. d. Każden komisarz będzie sobie tę kwestję odmiennie tłumaczył, a publiczność nie będzie wiedziała, czego się trzymać.

Przy tem pozostaje nieustalona kwestja, czyli wpis wskutek zarządzenia komisarza z urzędu wykonany daje nowowpisanemu podstawę zasiedzenia tabularnego bez wykazywania osobnego tytułu i dobrej wiary.

Po trzecio. Pomijając powyższą kwestję teoretyczną, oraz kwestję dziesięciolecia, uznając trzeba generalne wykreślenie z

urzędu wszystkich przed 10 laty wpisanych nie posiadających, a wpisanie w ich miejsce posiadaczy, za ryzykowne i mogące wielu krzywdę wyrządzić, wobec tego, że odbiera wpisany uzyskane już prawo z trzyletniego zasiedzenia tabularnego płynące; że wielu właścicieli uprawnionych nie wykonuje posiadania faktycznego jedynie z powodu przeszkód małoletności, nieobecności i t. p. Przez wykreślenie ich będą zmuszeni do prowadzenia kosztownego procesu, aby nazad swe prawo uzyskać. Z drugiej strony posiadacze fizyczni często nie mają prawnego tytułu do własności, a projekt nadaje im prawo, jakie dopiero przez 30 letnie posiadanie nabyć by mogli. Z tych powodów koniecznym jest, żeby każdy wypadek osobny był rozpoznany i osądzony; a korzyść z obecnego prostowania będzie ta, że osądzeniem nie będą się zajmować sądy zwykle w sposób kosztowny i rozwlekły, lecz komisarze w krótkiej drodze na podstawie ogólnego prawa materialnego.

Po czwarte. Ujemnie ocenić także wypada postanowienie projektu rządowego, że orzeczenie komisarza względem wpisania osoby dotychczas fizycznie posiadającej jest tylko prowizorycznem, a stronie przeciwnej przysługują prawo—dopóki zadawnienie nie zajdzie udać się do sądu, który orzeczenie komisarza uchylić i wpis poprzedni przywrócić może. Z mniejszy to zamiast powiększyć zaufanie do ksiąg gr. i utrudni obrót realnościami odnośnymi, albowiem aż do ostatniej chwili zadawnienia nie ma nikt pewności, czyli pokrzywdzony nie zarządzi uchylecia wpisu u sądu, a sąd nie wyda wyroku przychylnego; nikt nie wie kogo uważać za prawnego właściciela. Czas zaś do zasiedzenia wymagany wynosi dla nowowpisanego według przepisów prawa — trzy lata, jeżeli wpisany ma tytuł, a 3) lat, jeżeli tytułu nie ma (§ 1467, 1477. k. c.).

Również ujemnie na zaufanie do ksiąg gr. w płynie dalsze postanowienie projektu (str. 33), żeby wszystkie wpisy na podstawie tych prowizorycznych orzeczeń komisarza zarządzone, wykonane były w formie bezwarunkowej t. j. w formie intabulacji, nawet wtenczas, gdy prawo wpisać się mające jest jeszcze niepewne, zawarowanem lub wprost spornem. Przy wykonaniu intabulacji, nie wolno nawet uwidocznić, iż osobom zastrzeżone zostało prawo zaczepienia wpisu dopóki zadawnienie nie zajdzie; wskutek tego ta intabulacja wobec trzech osób przedstawia się jako prawnie stanowiąca i ważna. Rząd uzasadnia to zarządzenie twierdzeniem, że przez wpis warunkowy powstałby i utrwałiby się stan wiszący, że zachwiano by zaufanie do ksiąg gr. i powstrzymano by obrót gruntami. Jednak prenotacja praw i różne ostrzeżenia znajdujące się także w księgach gr. zupełnie normalnie prowadzonych; przez wpis intabulacyjny sam z urzędu wykonywany nie załatwiło się sprawy spornej, lecz może właśnie utrudniło się jej sprawiedliwe załatwienie i sprowadziło dalsze szkodliwe następstwa. Przez to, że przy sprawach jawnie spornych i niepewnych uczynioną będzie odpowiedzialna uwaga, przez to, że wyróżni się je od spraw stanowiących uregulowanych, podniesie się właśnie zaufanie do księgi gr. u publiczności, która teraz — widząc iż zachodzi wiele błędnych wpisów — żadnemu z nich nie ufa i wszystkie podejrzewa.

Aby ustrzedz ludność od szkodliwych następstw wpisów bezwarunkowych z urzędu należałoby bezwzględnie zmienić ustawę ogólną z 23 maja 1883. Nr. 82 dz. u. p., która w § 2 poleca sądom spadkowym, aby po upływie sześciu tygodni od dojścia dekretu dziedzictwa do prawomocności wykonywały na podstawie jego z urzędu wpisy hipoteczne w formie intabulacji, chociaż podział spuścizny jeszcze zawartym i stan prawny jeszcze ustalonym nie został. Że ta ustawa stała się plagą dla kraju, to przynajmniej projekt rządowy (str. 19), a ponieważ codziennie dalej zastosowywaną bywa, koniecznym jest ją bezwzględnie uchylić, albo w ten sposób zmienić że przy takich wpisach zanotowanym być ma iż prawomocność wpisu zależy od zatwierdzenia go przez podział spadkowy lub wyrok sądowy.

Po piąte. Podczas gdy celem ustalenia posiadania i własności przy spornych dawnych wpisach przyjął projekt zasadę, że księgi utraciły zaufanie, bo znajdują się w stanie nieprawdziwym, że nie można ich zatem uwzględnić, przyjął projekt przy ustaleniu ciężarów na tych samych realnościach wiszących — wprost przeciwną zasadę zupełnego uwzględnienia istniejących wpisów, a nawet ją rozszerzył po nad obowiązujące ogólne ustawy. Postanowienia bowiem (w § 13 wbrew § 442. k. c.) że jeżeli który z wpisanych jako współwłaściciel w idealnej nieodpowiedniej części obciążoną część hipotecznie długiem, zaś potem przy podziale fizycznym tylko mniejszy albo żaden kawałek gruntu mu się nie dostaje, natenczas może wierzytel, jeżeli przy intabulacji swego prawa o tym stosunku nie wiedział,

z powodu zaufania do księgi gr. żądać, aby go zaspokoił ci, którzy grunt fizycznie na własność otrzymują, chociaż długu nie zaciągali.

Rozszerzenie to utrzymać się nie może, a jest ono przykładem jak groźnym i niebezpiecznym jest wpis bezwarunkowy nieuregulowanych praw.

Po szóste. Przy ustaleniu ciężarów przyjął projekt zasadę, że ustalić je ma komisarz prostujący, a to stanowczo bez odesłania stron do drogi procesu i bez zastrzeżenia im tej drogi na przyszłość; wprost przeciwnie niż przy ustalaniu spornego stanu własności i posiadania. Należałoby jednak zbadać, czyli to jest wykonalne, iżby podczas gdy kwestja wół własności realności pozostała w zawieszeniu, dało się kwestję obciążenia tejże realności stanowczem orzeczeniem w należyty sposób uregulować. Okazuje się tu konieczność obie kwestje w jeden sposób łącznie załatwić, a więc konieczność poruczenia komisarzom jako sędziom rozstrzygnięcia stanowiącego także kwestji własności i posiadania w spornych wypadkach.

Przy pierwotnem zakładaniu ksiąg gr. komisarz hipoteczny nie miał mocy wydawać orzeczeń ostatecznych, gdyż nie miał zwykle także w sądzie władzy rozstrzygającej w sprawach cywilnych; inaczej ma się obecnie gdy sekretarze i adwokaci posiadają po największej części tę władzę. Dla czegożby nie miał ten sędzia komisarz zużytkować wyników swego badania i nabytego przekonania i nie miał rozstrzygnąć sporów przy prostowaniu się okazujących, tem więcej, że ma pod ręką strony, świadków, znawców, samprzemiot sporu i ułatwienia pod względem formy postępowania. Gwarancja słuszności jego orzeczeń daje stronie prawo rekurrowania do wyższych Instancji, czego przy zakładaniu ksiąg nie było.

Celem wzmocnienia gwarancji, możnaby postępowanie sprostowania zbliżyć w niektórych kierunkach do postępowania procesowego, mianowicie przez dopuszczenie wszystkich środków dowodowych także przy ustalaniu stanu czynnego, przez spisanie całej rozprawy za pomocą zaprzysiężonego pisarza, przez uzasadnienie pisemne orzeczeń, poniesienie stron o dopuszczalności rekursu, wreszcie przez dopuszczenie skargi nieważności skargi wznowienia dozwolonych w §§ 529 i 530. proc. cyw. przeciw wyrokom prawomocnym w wypadkach tamże wymienionych.

Tylko bardzo skomplikowane i zawiłe sprawy, których w krótkiej drodze rozstrzygnąć się nie da, powinien by komisarz odesłać do drogi procesu.

Skutek takiego postępowania i orzekania przez komisarzy prostujących będzie daleko prędszym i odpowiedniejszym, niż generalne wykreślanie lub pozostawianie wpisów dawniejszych, albo zarządzenie wpisów nowych bez uwzględnienia ogólnych przepisów prawa a zarazem odesłanie niezadowolonych stron do drogi procesu. Czy kosztta prostowania się przez to podniosą jest wątpliwem, jeżeli się uwzględni dodatkową pracę sądów.

Na podstawie powyższych uwag uzasadnionemi będą wnioski następujące:

Aby projektowane sprostowanie ksiąg gr. osiągnęło ten skutek, którego się od niego spodziewamy i aby rzeczywicie złemu zaradziło, powinni komisarze lokalni objąć swą czynnością, a więc zagodzić lub rozstrzygnąć wszystkie wpisy, także z ostatnich lat 10 ciu, o ile są sporne, lub się jako wątpliwie co do zgodności z rzeczywistymi stosunkami prawnymi przedstawiają.

Komisarze powinni wszystkie zakwestjonowane sprawy, także dotyczące stanu posiadania i własności, załatwić jako sędziowie każdą z osobna; oraz sporządzić odnośne podziały spuścizny według ogólnych zasad obowiązującego prawa materialnego i to stanowczo, orzeczeniem ostatecznem.

Tylko spory, w których zestawienie materiału lub dowodzenie wiele czasu i zachodu wymaga, odesłać powinni komisarze do drogi zwykłego procesu w sądzie, a w tych wypadkach powinni obok istniejącej intabulacji zanotować, że prawomocność wpisu zależy od zatwierdzenia go przez wyrok sądowy, ewentualnie przez podział spuścizny.

Celem powstrzymania dalszego psucia ksiąg gr. należy bezwzględnie zmienić lub uchylić ustawę ogólną przepis par. 2 ust. z 23 maja 1883. nr. 83 zarządzający wpis bezwarunkowy praw dekretów dziedzictwa po których jeszcze podział spuścizny ma nastąpić. Należy też unormować dyskrecyjonalną władzę sędziego przy sporządzaniu podziałów spuścizny, w których oprócz osób pod pieczę sądowną pozostających mają udział także osoby własnowolne.

O ileby powyższe wnioski nie zostały uwzględnione teraz ani przy obecnem uchwalaniu ustawy prostującej księgi gr., ani w drodze administracyjnej, zajdzie — zdaniem mojem — nieodzowna konieczność wydania w krótkim czasie, ustawy nowej, która by je uwzględniła, gdyż wymagają tego nie tylko odnośne ustawy ale właściwości odrębne i gwałtowna potrzeba kraju naszego